

ŠTAFETA MLADOSTI

Na prvi spomladanski dan je že osemindvajseti krenila na pot štafeta mladosti, to pot iz mesta heroja Prilepa v Makedoniji.

Štafeta — simbol naših trajnih opredelitev pri razvoju socialistične samoupravne družbe — bo na svoji dolgi poti izražala našo enotnost in odločnost nadaljevali tokove revolucije. V našo republiko bo prispele 23. aprila.

*

OO ZSMS SOZD HMEZAD bo imela 10. aprila problemsko konferenco in kviz. Vabljeni! Vy

SOZD HMEZAD LANI

Dokaj uspešen poslovni končni račun

Pričakovali smo slabše rezultate. Uspešni smo bili tako na področju povečanja fizičnega obsega proizvodnje, kakor tudi na finančnem področju.

Skupno smo za Hmezad kot celoto dosegli ca. 4 odstotke večji obseg proizvodnje in ustvarili 9.406.512 tisoč din celotnega prihodka, 1.320.595 tisoč din dohodka, 191.193 tisoč din ostanka čistega dohodka ter 18.540 tisoč din pospešene amortizacije.

KOLIČINSKI OBSEG PROIZVODNJE

Proizvodnja se je v letu 1981 povečala za ca. 4 odstotke, na kar je v prvi vrsti vplivala povečana primarna kmetijska proizvodnja, ki se je povečala za ca. 6 do 7 odstotkov. Predelava sama je bila nižja za ca. 3 odstotke kot leto poprej. Plan fizičnega obsega proizvodnje je bil dosežen v višini 95 odstotkov.

Iz pregleda fizičnega obsega proizvodnje ugotovimo naslednje:

PROIZVODNJA

Veča se v prvi vrsti obseg proizvodnje v kmetijski dejavnosti zlasti na področju hmeljarstva, na področju piščančereje in čebelarstva.

Proizvodnja mleka ostaja na isti višini kot v preteklem letu.

Področje prašičereje in govedoreje je še vedno v upadanju, za kar so vzroki predvsem v nerentabilnosti te proizvodnje oziroma nizkih cenah za to meso.

Sadjarstvo se je v tem letu srečevalo z neugodnimi vremenskimi razmerami, ki so vplivale na 50 odstotno znižanje pridelka.

Vrtnarska dejavnost se še vedno srečuje s problemom povečane konkurence in z upadanjem kupne moči prebivalstva, kar vse vpliva na nižanje obsega prodaje cvetličarskih in zelenjadarskih pridelkov.

PREDELAVA

Ta se še vedno manjša tako v mesni, kakor tudi v mlečni industriji. Vzroki za to so zlasti:

— pri mesu neurejeni cenovni odnosi na trgu,

— pri mleku pa pomanjkanje osnovne surovine, omejene kapacitete in ne nazadnje tudi precejšnja akumulativnost nepredelanega mleka, ki pogojuje tudi večjo prodajo le-tega in nižanje predelave.

STORITVENA DEJAVNOST

Ta se veča zlasti na področju gostinstva, za kar so vzrok priključitve novih kapacitet in uspešno izvajanje sanacije v hotelu.

Upada na področju strojnih storitev v prvi vrsti zaradi pomanjkanja repromateriala in delovne sile.

OSNOVNA KMETIJSKA PROIZVODNJA

V tem letu je porasla za ca. 6 do 7 odstotkov v primerjavi z enakim

obdobjem preteklega leta, plan je bil dosežen v višini 99 odstotkov. Proizvodnja hmelja je znašala 3.005 ton, kar je 16 odstotkov več kot leto poprej in 15 odstotkov več kot smo planirali.

Proizvodnja in odkup mleka sta znašala 25.282 tisoč litrov in je praktično enaka kot v preteklem letu. Plan je bil realiziran le z 92 odstotno. Pri mleku torej nismo dosegli pričakovanih rezultatov. Proizvodnja in odkup govedi sta znašala 4.027 ton, kar je 7 odstotkov manj kot v letu 1981 in 18 odstotkov manj kot smo planirali. Takšno stanje na področju govedoreje je v prvi vrsti posledica izpada odkupa govedi v Kmetijskem kombinatu Šmarje. Na to so vplivale višje cene, ki so jih nudili drugi kupci na tem področju.

Proizvodnja prašičev je bila dosežena v višini 334 ton. Plan je bil realiziran z 81 odstotki, proizvodnja preteklega leta pa presežena 11 odstotkov.

Konzumna jajca proizvajata dve delovni organizaciji. To sta KZ Savinjska dolina kot največji proizvajalec in Kmetijski kombinat Šmarje.

Proizvodnja konzumnih jajc je bila v tem letu 218 krat večja kot leto poprej. Proizvodnja sta povečali obe DO za več kot 2 krat. Plan je bil realiziran z 98 odstotki.

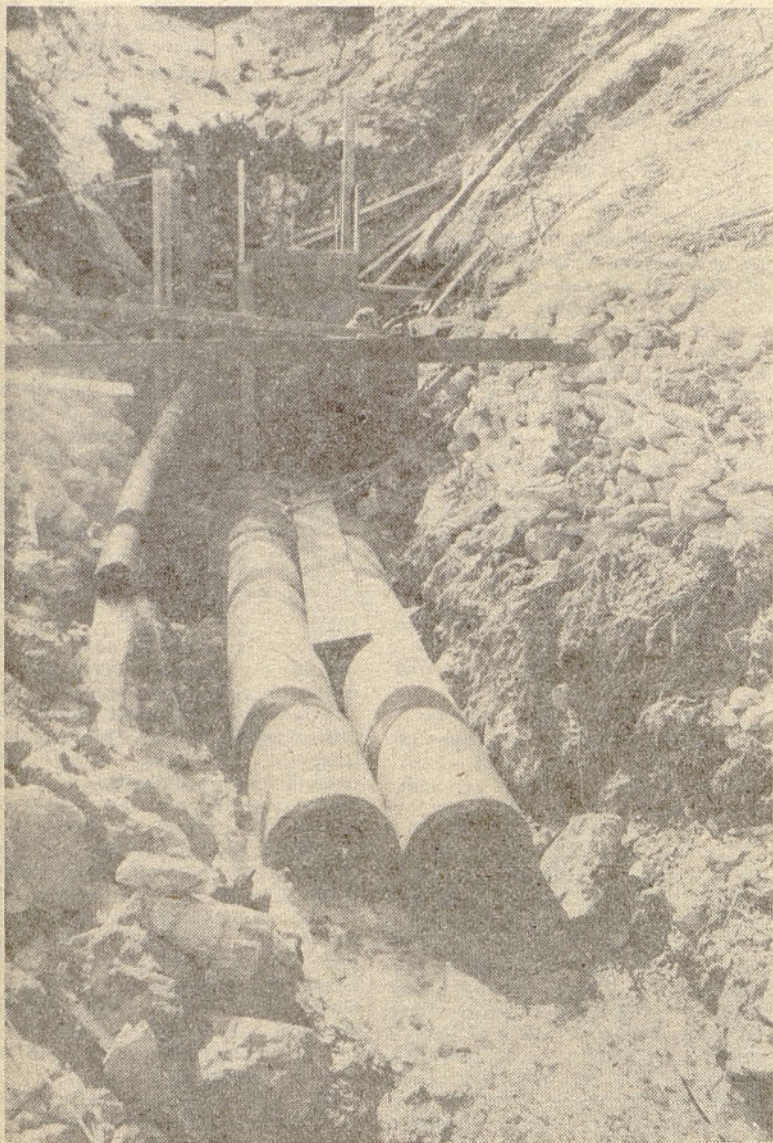
Proizvodnja jabolk je bila v tem letu izredno nizka, kar je posledica spomladanske pozebe, ki je uničila več kot polovico pridelka. Proizvedeno je bilo tako le 2.058 ton sadja, kar je 44 odstotna realizacija.

Vrtnarstvo je doseglo v tem letu slabe rezultate. Nominalno se je povečal promet le za 16 odstotkov, na kar je vplivala zlasti povečana konkurenca v tej dejavnosti in slabša kupna moč prebivalstva.

PREDELAVA KMETIJSKIH PROIZVODOV

Lani je upadla. Tako ugotavljamo, da je v povprečju 3 odstotke nižja predelava kot leto poprej, plan je realiziran v višini 90 odstotkov. Odkup živine se je v mesnopredelovalni industriji povečal za 2 odstotke, vendar je že daleč pod planiranim obsegom. Nabava mesa je upadla za 7 odstotkov, predelava mesa pa za 8 odstotkov. Upadel je tudi promet hladilnice in sicer za 3 odstotke. Vi-

(Nadaljevanje na 2. strani)

Novo zajetje pitne vode pri izviru Konjščice nad Lokami pod Krvavico

(Nadaljevanje s 1. strani)

dimo torej, da je situacija v mesnopredelovalni industriji še vedno kritična. Enako je na področju mesne predelave v Ilirski Bistrici, kjer prav tako upada prodaja svežega mesa, upada tudi uslužnostno klanje, na kar se je klavnica v KIB preusmerila.

V predelavi mleka so Celjske mlekarne odkupile 2 odstotke manj mleka kot v enakem obdobju 1980. To se je odražalo zlasti na zmanjšanem obsegu predelave mleka in povečani prodaji nepredelanega mleka. Prodaja nepredelanega mleka se je povečala za 17 odstotkov. Na drugi strani vidimo, da so predelavo mleka v razne mlečne izdelke zapolnjevali zlasti s precejšnjim znižanjem proizvodnje sira.

Skupna proizvodnja močnih krmil je upadla za 27 odstotkov, na kar je vplivala zlasti nižja proizvodnja šrota oziroma koruze, dočim se je proizvodnja mešanih krmil povečala za 16 odstotkov.

STORITVENA DEJAVNOST

V gostinstvu se je v tem obdobju povečalo število obrokov za 11 odstotkov. Precejšnje povečanje izkazuje v prvi vrsti Hotel Prebold, dočim Samopostrežni restavraciji število obrokov še nadalje upada. V Strojni so v TOZD storitve povečali število učinkovitih delovnih uz za 11 odstotkov, ven-

dar pa TOZD PKM beleži manjši obseg poslovanja za 17 odstotkov. Doseženi obseg učinkovitih ur je za DO kot celoto 6 odstotkov nižji kot v letu 1980.

TRGOVSKA DEJAVNOST

DO Notranja trgovina je povečala promet v primerjavi z enakim obdobjem preteklega leta za 57 odstotkov. Dosežena razlika v ceni je nekoliko nižja kot leto poprej.

DELOVNA STORILNOST IN OSEBNI DOHODKI

V letu 1981 se nam je delovna storilnost kljub pričakovanju slabših rezultatov dokaj izboljšala. Tako smo z 1 odstotno večjo porabo delovnega časa uspeli povečati proizvodnjo za 4 odstotke.

Vkalkulirani bruto osebni dohodki so v tem letu znašali 628.509 tisoč din in so 25 odstotkov večji kot leto poprej. Plan osebnih dohodkov je bil presežen z 10 odstotkov. Vkalkulirani redni bruto osebni dohodki so znašali 566.030 tisoč din in so 26 odstotkov večji kot v preteklem letu, plan pa je bil presežen s 7 odstotkov.

Povprečni bruto osebni dohodki na delavca so znašali 15.470 din in so 24 odstotkov večji kot v letu 1980, neto osebni dohodki na delavca pa so znašali 11.257 din in so 33 odstotkov večji kot pred letom.

VREDNOSTNI REZULTATI POSLOVANJA

Hmezd kot celota je v tem obdobju dosegel naslednje poslovne rezultate:

OPIS	Plan 1981	Realizacija		Indeks	
		1980	1981	R 81/ P 81	R 81/ R 80
CELOTNI PRIHODEK	8,779.156	6,446.537	9,406.512	107	146
od tega:					
— prodaja blaga	3,873.010	3,289.779	4,742.435	122	144
Porabljen sredstva	7,616.539	5,501.658	8,085.916	106	147
od tega:					
— nabav. vrednost blaga	3,534.645	2,953.067	4,390.052	124	149
— amortizacija	119.119	96.702	124.277	104	129
DOHODEK	1,162.616	944.879	1,320.595	114	140
Delitev dohodka					
— za obresti	93.285	91.848	140.870	151	153
— prispevki in davki	110.404	46.080	130.784	118	284
— za delov. skupnost	122.139	92.171	113.733	93	123
— za ostale pogodb. obv.	96.715	91.439	122.032	126	133
— za pospešeno amortizac.	6.700	11.064	18.540	277	168
ČISTI DOHODEK	733.374	612.272	794.639	108	130
od tega:					
— osebni dohodek	527.822	465.115	577.970	110	124
— stanovanski prispevek	34.011	30.882	25.067	74	81
— ostanek čistega dohodka	171.541	116.275	191.193	112	164

Celotni prihodek je bil realiziran v višini 9,406.512 tisoč din in je plan presežen s 7 odstotkov, lanska realizacija pa s 46 odstotkov. Največji delež prihodkov še vedno predstavljajo prihodki doseženi s prodajo blaga in sicer je njihov delež kar 50,4 odstotke vseh prihodkov. Njihov delež v CP upada. Precejšnja rast imajo prihodki od prodanih proizvodov in storitev tako eksterno kot med TOZD.

PORABLJENA SREDSTVA

Porabljen sredstva so bila v višini 8,085.916 tisoč din, kar je 47 odstotkov več kot leto poprej in 6 odstotkov več kot smo planirali.

Celotni prihodek se je povečal za 46 odstotkov, porabljen sredstva pa za 47 odstotkov. To pomeni, da nam je ponovno padla ekonomičnost poslovanja za 1 odstotek v primerjavi z letom poprej.

v primerjavi s planirano pa za 6 odstotkov.

Dohodek je znašal 1,320.595 tisoč din, to je 40 odstotkov več kot v letu 1980 in 14 odstotkov več kot smo planirali. Obveznosti iz dohodka so se povečale za 58 odstotkov. Precej so se povečale zlasti obresti ter prispevki in davki. Na povečanje prispevkov in davkov je vplival v prvi vrsti prenos dela prispevkov iz osebnega dohodka v breme dohodka. Za pospe-

šeno amortizacijo smo v tem letu namenili 68 odstotkov več kot leto poprej. Kompenziran ostanek čistega dohodka znaša 191.193 tisoč din in je 64 odstotkov večji kot v letu 1980 in 12 odstotkov nad planom.

Z izgubo ni zaključila poslovnega leta nobena delovna organizacija kot celota. Izguba posameznih TOZD znaša 2.075 tisoč din. TOZD, ki so poslovale z izgubo, so bili pri Kmetijstvu Ilirska Bistrica TOZD Blagovni promet, v Gostinstvu pa TOZD Hotel Prebold in TOZD Hmeljar. Celjska mesna industrija je sicer poslovala z izgubo, vendar pa je bila le-ta z dotacijami že pokrita.

SPLOŠNA OCENA LANSKEGA POSLOVANJA

Ko smo imeli pred sabo rezultate devetmesečnega poslovanja, smo ugotovili, da le-ti niso tako ugodni kot smo pričakovali. Zlasti smo predvidevali slabe rezultate

Kako smo poslovali v DO Gostinstvo-Turizem Žalec v preteklem letu

Delovna organizacija GOSTINSTVO-TURIZEM Žalec vključuje štiri temeljne organizacije združene dela.

Prav je, da na začetku leta ocenimo poslovanje v preteklem letu, ugotovimo vzroke negativnih oziroma pozitivnih rezultatov in podvzamemo ukrepe za izboljšanje poslovnih rezultatov in realizaciji zastavljenih planskih nalog.

TOZD SAMOPOSTREŽNA RESTAVRACIJA CELJE je v letu 1981 dosegla 72 milijonov din celotnega prihodka in se giblje v realnih mejah, saj predstavlja enodostotno preseganje glede na plansko zastavljene naloge. Fizični obseg izkazuje zmanjšanje fizičnega obsega glede na pretekla poslovna leta predvsem pri malicah. Realizirano število malic je kar za 12 % pod planiranim oziroma za 8 % pod realizacijo leta 1980. Še večji upad fizičnega obsega je čutili pri prodaji trgovskega blaga, kot je prodaja vin, žganih pijač, sokov itd. Trend naraščanja je čutili pri kosilih in večerjah, ki presegajo realizacijo leta 1980 za 10 % oziroma 13 %.

Poslovno leto je TOZD Samopostrežna restavracija zaključila z ostankom čistega dohodka dva milijona 486.509 dinarjev.

TOZD HOTEL PREBOLD je v letu 1981 poslovala zelo ugodno, saj je plan presegla za 25 odstotkov in dosegla celotni prihodek 41.110 tisoč din. V primerjavi z letom 1980 je celotni prihodek povečan kar za 78 %. Takšno povečanje celotnega prihodka ni samo odraz dviga cen, temveč tudi povečane fizične prodaje. Trend naraščanja prodaje je kar za 84 % večji v primerjavi z letom poprej pri malicah, 29 % je povečanje kosil in 56 % je povečanje večerij. Izredno velik upad fizičnega obsega je čutili pri prodaji trgovskega blaga, kot prodaji žganih pijač, sokov kar za 25 % itd. Hotel Prebold izkazuje na koncu 1981. leta 1,152.000 dinarjev izgube.

na področju produktivnosti. No, ob zaključku leta ugotavljamo, da so bila naša predvidevanja le prepesimistična in da smo v zadnjem trimesečju leta 1981, ob že dokaj dobrih finančnih rezultatih, na katere v precejšnji meri vplivajo cene oziroma položaj na trgu, tudi uspeli povečati produktivnost. Na žalost ekonomičnosti nismo povečali oziroma nismo dosegli niti takšne, kot je bila v preteklem letu. Ker ne moremo vplivati na cene repromateriala oziroma surovin na tržišču, bi morali v tem letu posvetiti vso pozornost notranjim rezervam. Zlasti bi morali preveriti normative materiala, gospodarneje ravnati z materialom, zmanjšati kalo oziroma škart na minimum in tako tudi na tem področju pospešiti akcijo povečanja ekonomičnosti, ne da vedno najdemo izgovor v tem, češ da našim proizvodom ni možno povečati cen, surovine za naše proizvode so vsak dan dražje in nam tako pada ekonomičnost brez naše krivde.

M. P.

V sklopu TOZD Hmeljar Žalec posluje sedem poslovnih enot. V aprilu 1981 je bila dokončana adaptacija bifeja Turist v Šempetru, ki je začel poslovati kot specializirana restavracija »PRI RIMSKI NEKROPOLI«. TOZD ni dosegla zastavljenega plana, kar delno pogojuje izpad prodaje storitev v restavraciji PRI RIMSKI NEKROPOLI, ki je začela zaradi zakasne adaptacije poslovati šele v maju 1981. Kegljšče v Žalcu je zaradi dotrajanosti in slabega obiska s septembrom prenehalo poslovati, zaradi česar je prišlo v tej poslovni enoti do izpada štirimesečnega prometa.

TOZD Restavracija SLOVAN Vransko se je po uspelem referendumu s 1. 1. 1981 priključila k naši delovni organizaciji. Zmogljivost TOZD predstavljajo kuhinja, gostinski prostori in hotelske sobe s 15 ležišči. Iz poslovnega poročila je razvidno, da je v preteklem letu uspešno poslovala, saj je celotni prihodek v primerjavi z letom 1981 povečan za 37 % in znaša 17,283.660 dinarjev, ostanek čistega dohodka pa 956.771 dinarjev.

Ugotavljamo, da je poslovno leto 1981 bilo za našo dejavnost izredno težavno, saj so bili skozi vse leto prisotni veliki vplivi stabilizacijskih ukrepov (porast življenjskih stroškov, nazadovanje realnih osebnih dohodkov in s tem kupne moči), nadalje povečanje gostinsko-turistične ponudbe tako v občini Žalec kot na področju občine Celje (hotel Golding Rubin, hotel Evropa, Turška mačka...). Zmanjšanju dohodka so nedvomno pripomogla neusklajena razmerja med nabavnimi in prodajnimi cenami. Za neusklajena razmerja je zlasti iskati vzrok v podražitvah energije ter živilskih proizvodov, ki jih ni spremljalo časovno usklajeno povečanje cen.

Plane za letošnje leto smo zastavili smelo. Ne glede na splošno gospodarsko situacijo je treba

(Nadaljevanje na 6. strani)

Volitve so za nami

Na volišču skupnih služb so se volitve končale že v ranih dopoldanskih urah

V četrtek, 11. marca smo že tretjič vsi, ki združujemo delo v temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih, volili člane delegacij, ki delegirajo svoje delegate v zbor združenega dela in skupščine samoupravnih interesnih skupnosti. Za nami so priprave na volitve, ki smo jih ponekod izvedli boljše, drugje slabše. Ob tem smo več ali manj pozabili, da bi ocenili delo delegacij, ki se jim je iztekel mandat.

Pošteno bi si morali povedati, da z delom delegacij in delegatov ne moremo biti zadovoljni. V novem mandatnem obdobju bomo morali odločno spremeniti delo delegacij.

In kakšen naj bo naš jutri v delegatskem delovanju in s tem v utrjevanju našega samoupravnega socialističnega sistema?

Tak naj bo, da bomo v njem delavci resnično odločali o pogojih in rezultatih svojega dela in o zadovoljevanju svojih potreb, tako v organizaciji, kjer združujejo delo, kot v širši družbeni skupnosti. To bomo dosegli tako, da bomo delo delegacij tesno povezovali z delom delavskih svetov in drugih samoupravnih organov.

Volitve, ki so za nami, sovpadajo s časom, ko se doma in tudi v svetu srečujemo z resnimi ekonomskimi težavami. Trdno moramo biti še vnaprej odločeni, da po samoupravni poti uresničujemo načrtano politiko gospodarske stabilizacije, kar pomeni, da smo trdno odločeni delati boljše in gospodariti racionalneje z doseženimi rezultati dela.

Krofič Marija

delo SAMOUPRAVNIH organov

V prejšnji številki Hmeljarja smo objavili kratko informacijo o zadevah, ki so bile obravnavane na sejah delavskega sveta, poslovnega odbora in komisiji za svobodno menjavo dela. Tokrat malo obširneje o sprejetih sklepih.

DELAJSKI SVET

Potrdil je mandate novoizvoljenim delegatom DS SOZD iz Notranje trgovine in to

- TOZD Sadeks, delegat Ivo Žuža
- TOZD Mega, delegat Janko Zupanek
- TOZD Veleprodaja, delegat Janez Lovrenčič
- namestnik Bogo Santl

Potrdil je predlog organizacijske zgradbe delovne skupnosti Skupne službe SOZD Hmezad kot osnovo za izvajanje skupnih programov in projektov v naslednjih letih (Programi in projekti so bili objavljeni v 3. številki Hmeljarja).

Pri politiki zaposlovanja se morajo upoštevati postopnost zaposlovanja — v prvi fazi zaposlitev pomembnih strokovnih delavcev — zaposlovati moramo izkušene in kvalitetne kadre in upoštevati racionalnost zaposlovanja z upoštevanjem števila in kvalitete obstoječih kadrov. Razvoj in povečevanje Skupnih služb se mora usklajevati z možnostmi in obsegom povečanja poslovanja Hme-

zada. Potrebno je upoštevati načelo, da delež stroškov DSSS ne narašča v dohodku. Komisija za svobodno menjavo bo preverjala izvajanje teh izhodišč, pripombe, ki se nanašajo na plačilo stroškov oziroma na osnove svobodne menjave dela, naj upošteva pri popravku SaS o svobodni menjavi dela.

V KZ Savinjska dolina je potrebno v zvezi s tem sklepom izvesti usklajevalni postopek.

*

Potrdil je program potreb skupnega sklada skupne porabe za leto 1982 in združevanje potrebnih sredstev za realizacijo programa.

Sredstva se bodo porabila za naslednje namene:

1. financiranje izgradnje in vzdrževanja skupnih počitniških domov in objektov družbenega standarda, od tega stroški vzdrževanja v znesku 105.000 din za Počitniški dom v Crikvenici, 40.000 din za Golte in 130.000 za celotno opremo obeh nabavljenih prikolic. Za rezervo ostane 60.000 din.

2. financiranje rekreacije in

športnih dejavnosti je namenjeno 60.000 din,

3. za financiranje srečanja delavcev se planira 150.000 din — srečanje se bo realiziralo, če se bodo za to odločile družbenopolitične organizacije SOZD,

4. za razne socialne in humanitarne namene je na razpolago 50.000 din in

5. za delo družbenopolitičnih organizacij Hmezada 120.000 din.

*

Na ravni SOZD se formira solidarnostni sklad v višini 3.000.000 din za pokrivanje potreb sklada skupne porabe v delovnih organizacijah, ki koledarsko leto zaključijo z negativnim rezultatom. Strokovne službe so zadolžene, da izdelajo izhodišča o načinu vračanja sredstev v ta sklad in ostalih pogojih ter posojanju sredstev. Delavski svet je tudi odločil, da CMI zaradi njenega težkega gospodarskega položaja, dolg iz preteklih let še naprej miruje. Potrdil je tudi razdelilnik pokrivanja potreb sklada.

(Nadaljevanje na 4. strani)

Srečanje s poslovnimi partnerji

V prostorih hotela Prebold so se ob počastitvi 20-letnice Hmezada sestali številni poslovni partnerji. — Po kratkem nagovoru jim je glavni direktor dipl. inž. Vlado Gorišek podelil za uspešno sodelovanje lične spominske plakete.

(Nadaljevanje s 3. strani)

da skupne porabe za DO, ki so poslovale z izgubo v letu 1981.

*

Sprejel je poročilo o delu delovne skupnosti Skupne službe SOZD za leto 1981 in ocenil izpolnitev programa dela z indeksom 106. Sprejel je tudi program dela DSSS za leto 1982 s planom stroškov in planom dela in nalog po posameznih področjih oziroma oddelkih. Plan stroškov je v primerjavi z oceno stroškov za leto 1981 večji za 24 odstotkov, pokrivanje stroškov pa je začasno in bo po sprejetih spremembah in dopolnitvah SaS o svobodni menjavi dela izvršen poračun.

Za leto 1982 je odobril nove cene za opravljanje storitev investicijskega oddelka, računalniškega centra in za izvod internega glasila Hmeljar.

*

Potrnil je pristop KZ Slovenska Bistrica v SOZD Hmezad z 26. 12. 1981, pravice in obveznosti iz samoupravnega sporazuma o združitvi pa pridobi z dnem podpisa pristopne izjave in vpisa v sodni register.

*

Potrnil je investicijske programe za obnovo sadjarske in hmeljarske proizvodnje, za nakup zemljišč za hmeljarsko proizvodnjo in proizvodnjo živinske krme ter nabavo kmetijske mehanizacije.

*

Potrnil je vstop v nigerijsko podjetje Adeniji Agroindustrial Productions (Nig.) Ltd. po podpisani pogodbi, potrdil predmet dejavnosti mešanega podjetja in določila glede obveznosti. Sprejel je samoupravni sporazum o združevanju dela in sredstev za realizacijo pogodbe med SOZD Hmezad, Razvojnim centrom Celje, Rudarskim šolskim centrom Velenje in Tehnoimpeksom Ljubljana ter samoupravni sporazum med članicami SOZD o združevanju dela in sredstev v čit. mešano podjetje, ki naj bi bil sprejet in podpisan v mesecu marcu 1982.

*

Predlog pravilnika o inventivni dejavnosti daje v sprejem delavskim svetom združenim TOZD oziroma enovitim DO SOZD, komisijo za inventivno dejavnost pa sestavljajo: Boris Skalin, mag. agr., Peter Povše, dipl. ing. str., Polde Škarf, dipl. ing. agr., Franc Verstovšek, dipl. ing. agr., Ivan Golčnik, mag. živ. tehn., Savo Čurčič, dipl. ing. str. in Jože Šalamon, dipl. ing. agr.

*

Sprejel je spremembo 9. člena pravilnika o podeljevanju priznanj, ki se pravilno glasi: »Jubilejne nagrade se podeljujejo delavcem, ki so v delovnem razmerju 10, 20 ali 30 let ne glede na to ali so bili v delovnem razmerju v eni ali večih organizacijah združenega dela.«

Na predlog komisije za priznanja je potrdil predlog za podelitev plaketa in priznanj poslovnim partnerjem SOZD.

*

Sprejel je program svojega dela za leto 1982, za delegata v skupščino sklada za intervencije v kmetijstvu in porabi hrane v SR

Sloveniji je izvolil glavnega direktorja tov. Vlada Goriška, dipl. ing. agr., v skupno komisijo za izvajanje SaS o svobodni menjavi dela je namesto tov. Grobler Marjetke imenoval tov. Vlada Jurančiča, vodja EOO CML.

*

Po izteku mandata profesionalnega političnega sekretarja komiteja OK ZKS Žalec se tov. Ludviku Semprimožniku, dipl. ing. agr., sedaj direktorju KZ Savinjska dolina, zagotavlja pravica do vrnitve v SOZD Hmezad na opravljanje ustreznih del in nalog. Isto se zagotavlja tudi tov. Ervinu Janežiču, dipl. oec., sedaj direktorju Minerne po izteku mandata profesionalnega predsednika izvršnega sveta SO Žalec.

Odobril je sklenitev samoupravnega sporazuma z Agrario Brežice o subsidiarnem združevanju sredstev po zakonu za manj razvita območja za izgradnjo pokritih rastlinjakov v SR Makedoniji.

Pristojne službe je delavski svet zadolžil, da delujejo na pripravi projektov, po katerih naj bi se združevala sredstva za manj razvita območja predvsem za zagotovitev deficitarnih surovin pri članicah oziroma z večjim ekonomskim interesom.

POSLOVNI ODBOR

Poleg sklepov, ki jih je poslovni odbor sprejel kot predloge delavskemu svetu, je sprejel še naslednje:

Odobril je sklenitev sporazumov o samoupravnem povezovanju SOZD Hmezad z OZD za zagotovitev surovin in repromaterialov.

*

Zadolžil je pristojne vodstvene strukture, da se v skladu s samoupravnim sporazumom o združitvi v SOZD realizira dogovor o zagotavljanju in enotni nabavi rezervnih delov za kmetijsko mehanizacijo.

*

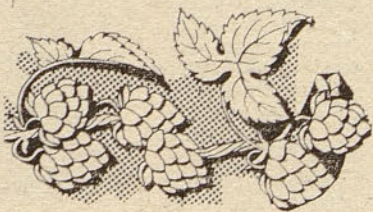
S področja izobraževanja je odločil, da se ostanek združenih sredstev iz leta 1981 prenese na združena sredstva za izobraževanje za leto 1982, da se poviša višina predavateljske ure za delavce Hmezada, ki jih opravljajo na predavanjih, seminarjih in tečajih, katere organizira SOZD Hmezad. Predavateljska ura znaša od 90 do največ 200 dinarjev, odvisno od zahtevnosti teme.

Odobril je štipendijo Ivu Čakšu, učencu 2. razreda Gimnazije v Celju, status izrednega študenta je odobril delavcem Celjskih mlekar in sicer: Petru Ribariču, Matu Tržiču, Emi Sikošek, Anici Zidanski, Olgi Zavašnik in Mariji Gajšek.

*

Poslovni odbor apelira, da se preko poslovnih organov oživi akcija zbiranje sredstev članov kolektiva za povečanje hranilnih vlog v HKS službi Hmezada.

J. O.

Novosti zakona o delovnih razmerjih

Sedanji Zakon o delovnih razmerjih je začel veljati 8. januarja 1978. Praksa pri uresničevanju tega zakona je pokazala, da je potrebno nekatere določbe spremeniti oziroma dopolniti, predvsem v zvezi z:

- urejanje delovnega časa,
- prerazporejanjem delavcev,
- izobraževanjem,
- pripravnštvom,
- disciplinsko in odškodninsko odgovornostjo,
- varstvom materinstva,
- prenehanjem delovnega razmerja,
- pogodbami o delu.

Predlog sprememb in dopolnitev Zakona o delovnih razmerjih prinaša naslednje novosti:

Da bi se zmanjšale težave prakse, naj zakon določi, da se delovna razmerja delavcev, ki zaradi majhnega števila (največ do 7 delavcev) ne morejo urejati teh razmerij s samoupravnimi splošnimi akti in ki opravljajo dela za samoupravne interesne skupnosti in druge samoupravne organizacije in skupnosti in njihova združenja, družbenopolitične organizacije in druge družbenopolitične organizacije ter društva, urejajo s samoupravnim sporazumom oziroma s pogodbo, ki jo sklenejo delavci, pooblaščen organ uporabnika njihovih storitev in sindikat.

*

Za delovno zmožnost se štejejo tista strokovna znanja, sposobnosti in spretnosti, ki jih je delavec pridobil oziroma razvil z uspešno končanim usposabljanjem z delom kot tudi z uspešnim opravljanjem del oziroma nalog neposredno v proizvodnem ali drugem procesu. Uspešno opravljanje del oziroma nalog pa naj se ugotavlja na način in po postopku, ki ga določa samoupravni splošni akt temeljne organizacije.

S tako ureditvijo bi bila jasneje in ustrežneje definirana z delom pridobljena delovna zmožnost in postopek za njeno ugotavljanje.

*

Zaradi zagotavljanja možnosti za hitrejšo izvedbo razpisnega postopka naj se zakonski rok za prijavo na oglas oziroma javni razpis skrajša iz najmanj 15 na najmanj 8 dni.

*

V Zakonu naj se predvidi obveznost organizacij združenega dela, da sklenejo delovno razmerje v vsakem koledarskem letu z določenim številom pripravnikov. Pri določanju tega števila pa morajo delavci upoštevati samoupravni sporazum o uresničevanju letnega načrta o zaposlovanju v občini.

S tem bi se razširile zaposlitvene možnosti mladim, zmanjšalo število iskalcev zaposlitve in dvignila izobrazbena struktura delavcev temeljnih organizacij.

*

Zaradi učinkovitejšega razporejanja delavcev naj se v zakonu določijo pogoji za prerazporeditev

delavca iz enega kraja v drugi kraj brez njegove privolitve oziroma pogoje, ko je prerazporeditev delavca možna le z njegovo privolitvijo ali če se s tem bistveno ne poslabšajo njegovi življenjski pogoji oziroma pogoji njegove družine.

*

Zaradi zagotavljanja kontinuitete pravice dela z družbenimi sredstvi in stalnosti zaposlitve naj zakon določi pravico delavca, v primeru, ko njegovo delo v temeljni organizaciji ni več potrebno zaradi ekonomskih težav, v katere je zašla temeljna organizacija, da preide na delo v temeljno organizacijo tudi izven sestava delovne organizacije oziroma sestavljene organizacije združenega dela po sporazumu organov upravljanja obeh organizacij združenega dela.

*

Delavec je v primerih in ob pogojih, določenih v samoupravnih splošnih aktih temeljne organizacije, na podlagi sporazuma organov upravljanja obeh temeljnih organizacij, lahko začasno razporejen na delo za določen čas (največ za čas 6 mesecev) v drugo temeljno organizacijo, če je med organizacijama združenega dela sklenjen samoupravni sporazum, v katerem se določbe o medsebojnih razmerjih pri skupaj ustvarjenem dohodku in o načinu zagotavljanja pravice do samoupravljanja in drugih pravic v zvezi z upravljanjem in gospodarjenjem z družbenimi sredstvi v temeljni organizaciji, v katero je bil razporejen. Taka začasna razporeditev bi se izvedla samo v primerih, kadar delavec ni kriv za to, da njegovo delo v temeljni organizaciji združenega dela začasno ni potrebno oziroma kadar grozi temeljni organizaciji večja materialna škoda. Seveda pa delavec še vedno ostane v delovnem razmerju v temeljni organizaciji, iz katere je začasno prerazporejen.

*

Zakon naj določi, da je lahko delovni čas med letom neenakomerno razporejen, če to zahteva narava dejavnosti, ki jo opravlja temeljna organizacija ali če to zahteva narava določenih del oziroma nalog v temeljni organizaciji, zaradi organizacije dela, boljše izkoriščenosti delovnih sredstev, racionalizacije dela, boljše izkoriščenosti delovnih sredstev, racionalnejše izrabe delovnega časa, odvisnosti opravljanja določenih del oziroma nalog od predpisanih rokov in zaradi podobnih drugih primerov, določenih v samoupravnem splošnem aktu.

V primerih se upošteva 42-urni delovni teden kot povprečna delovna obveznost posameznega delavca za obdobje, ki ga določi samoupravni splošni akt, ki pa ne sme biti daljši od enega leta. Delovni teden pa tudi v tem primeru ne sme trajati manj kot pet delovnih dni.

(Nadaljevanje prihodnjič)

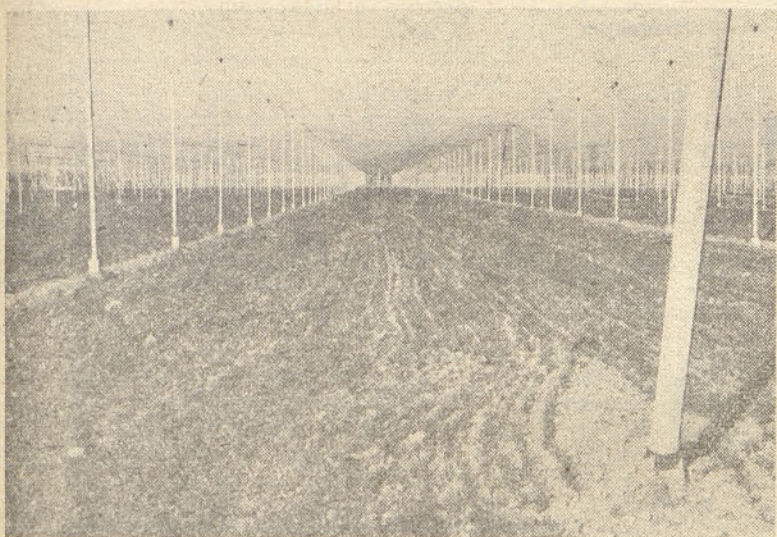
M. Zolnir

Zatiranje plevelov v posevkih pšenice

V Hmezadovih trgovinah bodo za letošnje zatiranje plevelov v posevkih pšenice na voljo aniten DS, aniten MPD, dicofluid combi in deherban fluid. S temi herbicidi škropimo, ko je pšenica visoka 10 cm in ima 3 do 5 listov. Zadnji čas za škropljenje je, ko ima pšenica dve kolenci. Škropimo v mirnem in toplem vremenu, ko je temperatura najmanj 5°C.

ko smo žitno pepelasto plesen nekoliko pozorneje opazovali, pa kažejo, da se žitna pepelasta plesen v naših krajih pojavlja razmeroma zgodaj in je zato umestno, da bayleton WP 25 dodamo že kar pri škropljenju s herbicidom v odmerku 0,5 do 0,7 kg na ha.

Pri škropljenju uporabimo okrog 400 l vode na ha. To količino vode bistveno zmanjšamo ali pove-

Pšenica kot premena v hmeljiščih Latkove vasi. Letošnja zima ji ni bila najbolj naklonjena

Pri škropljenju s herbicidi lahko dodamo herbicidu tudi pripravka CCC in bayleton WP 25. Pripravek CCC povečuje odpornost posevka proti poleganju, ker je po škropljenju z njim slama krajša in močnejša. Uporabljamo ga v odmerku 2 do 2,5 l na ha. Bayleton WP 25 je sistematičen fungicid, ki preprečuje razvoj večjih bolezni in tudi drugih vrstah žit. V pšenici ga uporabljamo predvsem zato, da preprečimo škode zaradi žitne pepelaste plesni in žitnih rj. Uporabljamo ga, ko opazimo prve znake omenjenih bolezni. Triletna izkušnja, ki jih imamo doslej,

čamo le iz nekaterih posebnih razlogov. Splošno pa velja, da z zmanjšano količino vode plevelov ne omočimo dovolj, pri povečanih količinah pa odteče s plevelnih listov preveč škropiva. V obeh primerih je učinek uporabljenega herbicida slabša.

Posebej vas še opozarjamo, da so vsi omenjeni pripravki zelo nevarni za bližnje posevke fižola, krmne pese, rdeče pese ter za nasade hmelja in vinske trte, zato posevkov ne škropimo takrat, ko piha veter, čeprav slab, v smeri ogroženih posevkov in nasadov.

Premije za privezovanje telet

Rejci, ki so v zadnjem trimesečju 1981. leta samo na področju Kmetijske zadruge Savinjska dolina privezali 863 telet za nadaljnje pitanje, nestrpnost pričakujejo izplačilo premij. Ta je bila odobrena 1. 2. 1982 za vseh 863 telet, a izplačilo je bilo zadržano z dopisom Republiške kmetijske inšpekcije.

Živilnorska poslovna skupnost nas je v zvezi s tem obvestila, da je izplačilo zadržano, ker klavno predelovalna industrija celjske regije nima sprejetega samoupravnega sporazuma. Ko bo samoupravni sporazum sprejet in podpisan, ne bo nobenega zadržka, da ŽPS premijo nakaže in jo zadruga rejcem upravičencem izplača. Vse to je po predpisih in stališču inšpekcije. Vendar ostane vprašanje, ali so res rejci kooperanti, ki se odločajo za privez telet za nadaljnje pitanje, krivi, da ni sprejet samoupravni sporazum med klavno industrijo celjske regije in zato premije ne morejo dobiti?

Strokovna služba
KZ Savinjska dolina

Gnojeni travniki - več krme

V začetku rasti travne ruše je najprimernejši čas za prvo dognojevanje travnikov. V cilju pridelati čimveč hrane za živino doma, moramo tudi travnike obravnavati kot intenzivne površine in jih temu primerno gnojiti.

Ker travnikov običajno jeseni ne gnojimo, jih gnojimo zgodaj spomladi z dušikom, fosforjem in kalijem. Običajno dajemo na travnike tista gnojila, ki nam ostanejo po uporabi na njivah. Naši travniki so večinoma zelo širomašni na fosforju. Če so tla bogata s kalijem in obenem siromašna s fosforjem lahko gnojimo poleg, navedenih z: NPK 17-8-9, NPK 9-18-18, NPK 6-18-18. Glede na razpoložljiva gnojila in način rabe so možne naslednje kombinacije gnojenja:

DVKOSNI TRAVNIKI

1. možnost:

za prvi odkos 300—400 kg/ha PK 0-20-30 in 150 kg/ha KAN (27 %), za drugi odkos 200 kg/ha KAN-a

2. možnost:

za prvi odkos 500 kg/ha NPK 11-11-16, za drugi odkos 400 kg/ha NPK 12-12-12,

TRIKOSNI TRAVNIKI

za prvi odkos 400—500 kg/ha NPK-11-11-16, za drugi odkos 500 kg/ha NPK 12-12-12, za tretji odkos 150—220 kg/ha KAN-a.

Priporočljivo je tudi občasno gnojenje z organskimi gnojili (hlevski gnoj, gnojevka, gnojnica). Z organskimi gnojili gnojimo travnat svet večkrat po malem: 10 do 20 g/ha hlevskega gnojja. Gnojevke lahko damo na ha največ 25 t naenkrat.

Štrikosne travnike in čredinske pašnike gnojimo z večjimi odmerki hranil. V zelo ugodnih razmerah damo do 80 kg/ha dušika za vsako košnjo, fosforja 80—100 kg/ha, kalija pa 120—200 kg/ha.

Ker je običajno pomanjkanje krmil in so ta tudi sorazmerno draga, priporočamo, da pridelamo kvalitetnejšo in cenejšo krmo na travnikih. To pa bomo dosegli le s pravočasnimi in dovolj velikimi gnojilnimi odmerki.

Strokovna služba
KZ Savinjska dolina

Kmetijski krožek v OŠ Braslovče

Ob zaključku lanskega šolskega leta je bil v šoli ustanovljen kmetijski krožek, ki združuje naslednje sekcije:

- sadjarstvo,
- poljedelstvo,
- vrtnarstvo,
- hortikulturo.

Pokroviteljstvo in strokovno vodenje krožka je prevzela pospeševalna služba TZO Braslovče.

Dne 13. junija 1981 ob praznovanju 175-letnice šolstva v Braslovčah je bil tudi slavnostno podpisan samoupravni sporazum o sodelovanju in izvajanju kmetijskega krožka.

V tem kratkem obdobju smo uspeli urediti in zasaditi sadovnjak z 80 drevesi jablan, 20 drevesi hrušk, 20 sadik ribeza, 25 sadik malin in 5 sadik ameriških borovnic. Postavili smo vrtno uto, v kateri že imamo tudi pregladni traktor Tomo Vinković s plugom, frezo in namakalno črpalno »Honda«.

Urejam tudi zelenjavni vrt, tople grede, imamo že tudi rastlinjak »Gorenje«.

Hortikulturna sekcija ureja šolski park in vzgaja preko 500 lončnic. V letošnjem letu izvajamo naslednji program dela:

Predstavitev TZO Braslovče in ogled preusmerjene kmetije Turnšek v Podvrhu in farme v Žovneku.

Ogled farme piščancev na kmetiji Omladič v Poljčah in hleva pitancev na kmetiji Cizej v Poljčah.

Ogled mlečne proizvodnje na kmetiji Bizjak v Letušu in zbiralnice mleka.

Ogled komasacijskega kompleksa na Gomilskem polju in gradnje hmeljske žičnice.

Spomladanska dela v sadovnjaku z ogledom nasadov jablan na kmetiji Rojnik v Podvrhu.

Sajenje in oskrba črnega ribeza z ogledom nasada na kmetiji Puncer v Letušu.

(Nadaljevanje na 6. strani)

Rezultati poskusov proizvodnje živalske krme

Končni cilj dolgoročnega programa znanstveno-raziskovalnega dela Instituta za oplemenjivanje i proizvodnju bilja Zagreb je bila znanstvena rešitev vprašanja uspešne proizvodnje krme za živali. Znanstveno-raziskovalno delo je bilo organizirano in izvedeno s ciljem preizkušanja gospodarskih lastnosti najprimernejših vrst, kultivatorjev krmnih rastlin in najboljših kombinacij deteljno-travnih mešanica (DTM) kot načina proizvodnje in predelave živalske hrane. Naloga znanstveno-raziskovalne aktivnosti v proizvodnji živalske hrane na njivah v ravnini in gričevnatih obrobni predelih je bila zastavljena z namenom, da se raziščejo in podajo rešitve za zanesljivo in stalno proizvodnjo kvalitetne živalske hrane z visokimi ha pridelki.

Program raziskovanja je vseboval:

1. Uvedba najprimernejše agrotehnike v proizvodnji krmnih rastlin.
 2. Sistem zasnove, vzgoja in korišćenje deteljno-travnih mešanica v poljedelski proizvodnji za potrebe živinoreje.
 3. Način zagotavljanja proizvodnje živalske hrane glede na specifične regionalne pogoje posameznih proizvodnih rajonov.
- Organizirani in izvedeni so bili proizvodni poskusi na več lokacijah ob sodelovanju kmetijskih postaj in strokovnih kmetijskih služb kombinatov z naslednjimi krmnimi kulturami:
- I. deteljno-travna mešanica (DTM),
 - II. ozimna grašica »RATARKA« + rž,
 - III. oljna redkev »RAULA«,
 - IV. silažna koruza (regionalno ustrezajoči hibrid),
 - V. krmni ohrovit »ZELENI ANGELITER«,
 - VI. krmni sirk »SWEET SIOUX« (svit siuks).
- Izhajajoč iz programa in ciljev raziskovanja in upoštevajoč osnovni smisel delovanja znanstveno-raziskovalnih institucij ter prikazovanja rezultatov znanstvenega raziskovanja so tokrat prikazani rezultati in priporočila za proizvodnjo živalske krme v poljedelski proizvodnji deteljno-travnih površin (DTM).

DETELJNO-TRAVNE MEŠANICE (DTM)

Eden od načinov proizvodnje krme za živino so tudi deteljno-travne mešanice, ki trajajo več let, z različnim namenom korišćenja, prilagojenim proizvodnim področjem in možnostim proizvodnje na družbenem in zasebnem sektorju, torej na velikih in malih površinah.

Kombinacije deteljno-travnih mešanica (DTM)

Poskusi so bili narejeni v naslednjih kombinacijah DTM:

1. DTM/1 — Kosni tip: (večletna)

	%	kg/ha semena
— lucerna (Medicago sativa — »Flamande«)	13	4
— nokota (Lotus corniculatus — »Bosnalotus«)	14	4
— pasja trava (Dactylis glomerata — »B-17«)	23	5,5
— travniška bilnica (Festuca pratensis — »B-14«)	11	3,5
— mačji rep (Phleum pratense — »B-10«)	24	3,5
— italijanska ljulka (Lolium multiflorum — »B-9«)	12	4
Skupaj:		24,5

2. DTM/ — Kosni tip (večletna)

	%	kg/ha semena
— lucerna (Medicago sativa — Flamande)	17	5
— nokota (Lotus corniculatus — Bosnalotus)	23	6
— pasja trava (Dactylis glomerata — »B-17«)	27	6,5
— travniška bilnica (Festuca pratensis — »B-14«)	7	2,5
— mačji rep (Phleum pratense — »B-10«)	8	1,5
— italijanska ljulka (Lolium multiflorum — »B-9«)	18	6

Skupaj:

27,5

3. DTM/3 — Pašni tip (večletna)

	%	kg/ha semena
— bela detelja (Trifolium repens — »Milka«)	22	4
— nokota (Lotus corniculatus — Bosnalotus)	13	3
— travniška bilnica (Festuca pratensis B-14)	16	5,5
— pasja trava (Dactylis glomerata B-17)	34	8
— mačji rep (Phleum pratense B-10)	15	2,5

Skupaj:

23

(Nadaljevanje z 2. strani)

vložiti vse napore, da se poveča trend fizičnega obsega poslovanja, posebno pozornost je posvetiti akcijam pridobivanja odjemalcev toplih obrokov in pridobivanju goštov.

Posebna naloga in skrb morata biti kvalitetna storitev, skrbno gospodarjenje s sredstvi in prizadevanje vsakega posameznika, ki bo pripomoglo k izboljšanju poslovnih rezultatov in realizaciji zastavljenih nalog.

Metka Kočko

(Nadaljevanje s 5. strani)

Sajenje hmelja in prikaz ostalih del v hmeljišču na kmetiji Rančigaj v Braslovčah.

Spomladanska setev, oskrba in spravilo pridelkov.

Učenci kmetijskega krožka si želimo, da bi program v celoti realizirali in navdušili še več učencev za naš krožek.

Člani kmetijskega krožka v OŠ Braslovče

4. DTM/4 — Kosni tip (2/3 letna)

	%	kg/ha semena
— lucerna (Medicago sativa — Flamande)	40	12
— italijanska ljulka (Lolium multiflorum B-9)	60	20
Skupaj:		32

5. DTM/5 — Kosni tip (večletna)

	%	kg/ha semena
— nokota (Lotus corniculatus — Bosnalotus)	30	8
— pasja trava (Dactylis glomerata B-17)	23	5,5
— travniška bilnica (Festuca pratensis B-14)	11	3,5
— mačji rep (Phleum pratense B-10)	24	3,5
— italijanska ljulka (Lolium multiflorum B-9)	12	4
Skupaj:		24,5

TEHNOLOŠKO POSKUSNE RAZISKAVE SO VSEBOVALE NASLEDNJE:

1. Priprava tal:

- gnojenje (po metodiki,
- oranje 30—35 cm,
- branjanje in fina priprava tal,
- setev (sejalnica),
- valjanje (obvezno po setvi, po potrebi tudi pred setvijo),
- uničevanje plevela (pletvijo ali visoko košnjo).

2. Gnojenje:

a) v letu setve DTM:

			N	P ₂ O ₅	K ₂ O
— zaorati	600 kg/ha	9:18:18	54	108	108
— zabranati	400 kg/ha	11:11:16	44	44	64
— po 1. odkosu	400 kg/ha	11:11:16	44	44	64
— po 2. odkosu	200 kg/ha	KAN - 27% N	54	—	—
— po 3. odkosu	400 kg/ha	11:11:16	44	44	64
Skupaj:			240	240	300

b) košna leta DTM:

			N	P ₂ O ₅	K ₂ O
— spomladi pred vegetacijo	400 kg/ha	11:11:16	44	44	64
— po 1. odkosu	400 kg/ha	11:11:16	44	44	64
— po 2. odkosu	200 kg/ha	KAN - 27% N	54	—	—
— po 3. odkosu	200 kg/ha	KAN - 27% N	54	—	—
— po 4. odkosu	400 kg/ha	11:11:16	44	44	64
Skupaj			240	132	192

3. Setev:

— setev je možna poleti (VII.—VIII. mesec) ali spomladi (IV.—V. mesec);

— sejemo z žitno sejalnico; mešanica semena leguminoz in mačjega repa se seje v eno smer, mešanica semena ostalih trav pa v drugo smer. Ne glede na smer setve, se ti dve mešanici semena sejata ločeno;

— globina setve 1,5 do 2,5 cm.

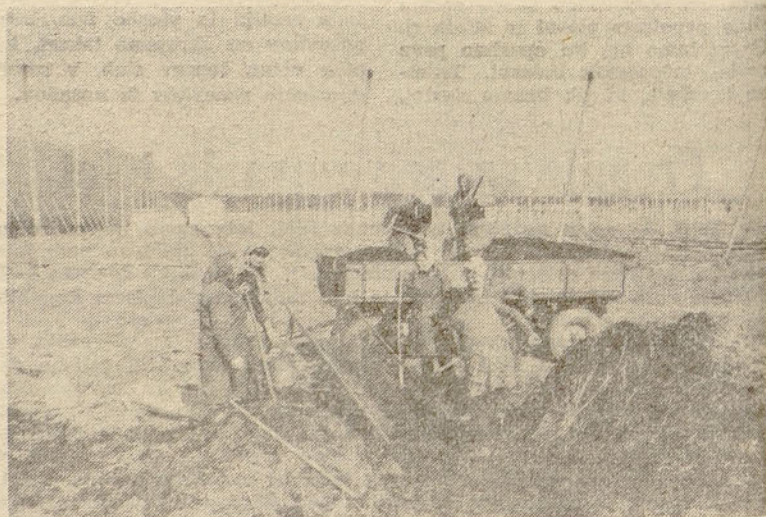
— Po setvi je treba proizvodno površino obvezno povaljati. Če so tla pred setvijo rahla, nesklenjena, je treba valjati še pred setvijo.

4. Košnja:

Po setvi DTM je zelo važna borba proti plevelom. Če se pleveli pojavijo v manjši količini, jih ročno odstranimo, če pa jih je več, opravimo visoko košnjo, zeleno maso pa takoj odstranimo s površine. Prvi odkos DTM v prvem letu pospravljamo v fazi začetnega klasičenja trav, ostale pa 6 tednov po predhodnem odkosu. Višina košnje je 5 cm.

5. Način izkorišćenja pridelka:

Ustvarjeno količino zelene mase je možno koristiti na več načinov, odvisno od vremenskih in proizvodno-tehničnih zmogljivosti:

Marljive delavke iz Tabora pripravljajo zemljo za saditev hmeljskih sadik

- a) zelena krma:
— zelena krma za dnevno polaganje živini;
b) silaža — senaža:
— zelena masa, ki se koristi po preventivi za pripravo silaže — senaže in ki jo uporabljamo za kasnejše potrebe hrane za živino;
c) seno:
— po ustreznem sušenju, dosuševanju in pripravljanju daje zelena masa zelo kvalitetno seno za zimsko prehrano živine.

REZULTATI RAZISKOVANJA

Ugotovljena produktivnost in hranilna prednost večletnih poskusov je naslednja:

DTM/1	dt/ha zelene mase			
Odkos/leto	1978	1979	1980	Povprečje
I.	239	261	536	345
II.	286	180	196	220
III.	165	124	130	139
IV.	—	109	149	129
SKUPAJ:	690	674	1011	791

DTM/2	dt/ha zelene mase			
Odkos/leto	1978	1979	1980	Povprečje
I.	242	242	556	346
II.	290	183	176	216
III.	182	131	128	147
IV.	—	108	164	136
SKUPAJ:	714	664	1024	800

DTM/3	dt/ha zelene mase			
Odkos/leto	1978	1979	1980	Povprečje
I.	210	471	560	413
II.	222	294	190	235
III.	142	162	129	144
IV.	—	140	170	155
SKUPAJ:	574	1067	1049	896

DTM/4	dt/ha zelene mase			
Odkos/leto	1978	1979	1980	Povprečje
I.	308	223	336	289
II.	323	137	202	220
III.	202	68	106	125
IV.	—	38	—	38
SKUPAJ:	833	466	644	647

DTM/5	dt/ha zelene mase			
Odkos/leto	1978	1979	1980	Povprečje
I.	220	412	534	388
II.	210	294	172	225
III.	104	164	132	133
IV.	—	124	152	138
SKUPAJ:	534	994	990	839

Povprečje poskusa: 1978—1980

TIP — DTM	Zelena masa dt/ha	Seno 15 % vlaga dt/ha	%	Absolutno suha snov dt/ha	%	Prebavljive beljakovine kg/ha	%	Škrobni ekvivalenti kg/ha	%
DTM/1	791	168	21	147	18	1.452	1,83	7.344	9,28
DTM/2	800	169	21	148	18	1.457	1,82	7.319	9,14
DTM/3	896	189	21	165	18	1.822	2,03	8.115	9,05
DTM/4	647	146	22	127	20	1.091	1,68	6.548	10,11
DTM/5	839	177	21	154	18	1.549	1,74	7.600	9,05
POSKUS:	795	170	21	148	18	1.474	1,85	7.385	9,28

2. Proizvodni poskusi

Poskusi so postavljeni na večjem številu karakterističnih lokacij proizvodnih rajonov na površini 0,5 do 1 ha. Kontinuirano se ugotavlja najboljše DTM za posamezna proizvodna področja, kjer so doseženi naslednji rezultati:

Ustvarjeni pridelki DTM po lokacijah
dt/ha zelene mase

Lokacija	TIP — DTM	Leto				
		1976	1977	1978	1979	1980
Bjelovar (Rovišče)	DTM/1	892	1.123	1.048	—	—
Slav. Brod (Rastušje)	DTM/4	—	700	950	—	—
Slav. Brod (Gr. Bebrina)	DTM/4	—	760	1.100	—	—
Slav. Brod (Kruševnica)	DTM/5	—	580	1.110	—	—
Podravska Slatina (Čeralije)	DTM/1	—	—	—	851	844
Slunj (Sadilovac)	DTM/1	—	—	—	405	1.030
Donji Lapac (Boričevac)	DTM/1	—	—	—	310	720

MOŽNOSTI UPORABE REZULTATOV POSKUSOV V PROIZVODNJI

Uporabna vrednost rezultatov poskusov se uporablja pri redni poljedelski proizvodnji tako v družbenem kot zasebnem sektorju. Izrazit primer uspešno uporabljenih rezultatov raziskovanja je FARMA »BORIČEVAC« — Donji Lapac, kjer je organizirana proizvodnja DTM/1 na 100 ha ter dosega naslednje rezultate:

Farma »Boričevac«: DTM/1 = 100 ha	dt/ha zelene mase			
Odkos	Leto	1979	1980	1981
I. Odkos		50	400	380
II. Odkos		100	200	310
III. Odkos		150	100	150
SKUPAJ:		300	700	840

DTM so bile zasajene v letnem roku 1979 leta. Prvi in tretji odkos so koristili za silažo-senažo, med tem ko se drugi odkos koristi kombinirano za silažo-senažo ali za seno, odvisno od vremenskih razmer.

Silažo-senažo upoabljajo največ za prehrano mladega piganega goveda (večja vsebnost prebavljivih surovih proteinov), v zaključni fazi pitanja goveda se uporablja koruzna silaža (večja vsebnost škroba enakovrednih krmil).

V dnevnem obroku piganega goveda (turnus 2.500 komadov) je 50 % silaže, oziroma 10 do 12 kg silaže v dnevnem krmnem obroku zamenjuje 50 % koncentrata/kg prirasta.

ZAKLJUČAK

Navedeni rezultati poskusov omogočajo sledeče zaključke:

— domače kreacije krmnih rastlin, posebno travne komponente v sestavi DTM, so pokazale primerno sposobnost prilagoditve na proizvodne pogoje odbranih lokacij.

— Izbor komponent in njihov medsebojni količinski odnos, omogoča dober rastlinski sestav DTM v celotnem obdobju večletnega trajanja.

— Ustvarjeni visoki kvalitetni pridelki dovoljujejo, da se DTM obravnavajo kot visokovredna živilska krma.

— Sistem intenzivne vzgoje in koriščenja DTM ob izvajanju preizkušenih agrotehničnih ukrepov in gnojenja, kar je potrjeno v poskusnih raziskavah, omogoča uspešno uporabo v proizvodnji živilske krme na večjih površinah.

Mr. Hidajet Tetarić

Prevedla: Marija Jezernik, inž. kmet.

Varstvo kumar pred boleznimi, škodljivci in pleveli

Kumare ogroža vrsta bolezni in škodljivcev, vendar le nekatere zmanjšujejo pridelek. Varstvo kumar pred boleznimi in škodljivci mora biti v rastlinjaki intenzivnejše, kot pri kumarah, ki jih gojimo na prostem. V rastlinjaki so zlasti nevarne bolezni kalčkov, korenin, provodnega sistema, ogorčice (nematode) in pršice. Pri kumarah na prostem pa so, zlasti, če jih gojimo brez opore pomembne: mastna listna pegavost, krastavost, ožig in pepelovka. Škodljivci v teh (bramorji, strune, stonoge, sovke) so kumaram nevarni le, če jih gojimo pod folijo. Na listju delajo škodo predvsem pršice, včasih bolhači in tripsi. Zatirati pa moramo tudi listne uši, ki so prenašalke virusnih obolenj.

Osnova gospodarnega in uspešnega varstva pred boleznimi in škodljivci pri kumarah, ki jih gojimo na prostem je predvsem V IZBIRI PRIMERNE SORTE. Poleg dobre rodnosti in kakovostnega pridelka iščemo hibride, ki so odpornejši proti nevarnim boleznim (mastna listna pegavost). Uporaba zdravega in razkuženega semena (kaptan, metiram, tiram, živosrebrni pripravki) je osnovna mera zatiranja ožiga, krastavosti in mastne pegavosti kumar. Ustrezno kolobarjenje preprečuje bolezni, ki se prenašajo z rastlinskimi ostanki in je najcenejši način preprečevanja ogorčic.

BOLEZNI

VIROZE KUMAR

Od številnih viroz, ki se pojavljajo na kumarah, je posebno nevaren KUMARIČNI MOZAIK — CUCUMIS VIRUS 1, ki se prenaša s semenom, sokom, verjetno tudi z zemljo ne pa tudi z ušmi. Virozna obolenja na kumarah po mozaiku, to je po svetlejših in temnejših lisah na listih, ki se zvijajo in ostanejo majhni. Obolele rastline zaostanejo v razvoju in rodijo deformirane plodove. Simptomi viroz na kumarah so močnejše izraženi v hladnem vremenu, ki bučnicam ne ugaia, ker so rastline v toplih območjih.

Čim opazimo za virozo obolele rastline, jih odstranimo in uničimo. Zatirati moramo listne uši, ki so prenašalke viroz in uporabljati zdravo seme. Kumarični mozaik se razvija tudi na razhudnikih (paradižnik, krompir) zato je pomembno, da uničimo listne uši tudi v primeru če na kumarah nismo opazili viroznih obolenj. Seveda je potrebno zatirati plevela, zlasti omenjene.

MASTNA PEGAVOST KUMAR

Pseudomonas lacrymans

Bakterijska bolezen — mastna pegavost kumar — postaja tudi pri nas, zlasti pri kumarah, ki jih gojimo na tleh, v vlažnem in toplim poletju precej jevarna. Belkaste, prosojne in nepravilno oblikovane pege z eksudatom se pojavljajo predvsem na listih, pa tu-

(Nadaljevanje na 8. strani)

(Nadaljevanje s 7. strani)

di na poganjkih in stebelcih. Pege na listih so omejene z žilicami in zato oglate. Na plodovih so pege majhne in oljate, svetlejšje lise, ki kasneje porumenijo in porjavijo in v vlažnem vremenu gnijejo. V rastlino prodrejo skozi reže.

Bolezen se prenaša s semenom in rastlinskimi ostanki. Zlasti se razbohoti v deževnem vremenu, ali pri rednem rosenju. Optimalna temperatura za njen razvoj je 24—27°C.

V Ameriki priporočajo razkuževanje semena proti mastni listni pegavosti kumar z živosrebrnimi pripravki, in sicer na moker način. Proti mastni pegavosti kumar so uspešni tudi antibiotiki: streptomycin, oksitettraciklin, ki pa jih pri nas za ta namen ni v prodaji.

Pri nas to bolezen preprečujejo tako, da sejemo razkuženo seme in izbiramo hibride, ki so odpornejši proti mastni listni pegavosti, odstranjujemo obolele ostanke kumarnih rastlin in pravilno kolobarimo. Če se je bolezen v nasadu pojavila škropimo z bakrenimi pripravki: z 0,5 % bakrenim apnom 50, ali 0,5 % bakrocidom. Bakreni pripravki sicer zavirajo razvoj bolezni, vendar navadno ne učinkujejo stoo odstotno.

OŽIG KUMAR ALI ATRAKNOZA
Colletotrichum lagenarium (Pass.) Ell. et Halst.

Zemeljske bolezni so rumenkastorjave ali rjave pege, nepravilnih oblik, predvsem na listih in steblih. Na plodovih se pojavijo vodenaste, ovalne ali okrogle pege, plodovi postanejo mehki in kasneje gnijejo. Bolezen se pojavi predvsem v mokrem vremenu. Domaevamo, da se bolezen prenaša s semenom in ostanki obolelih rastlin.

Način prenašanja bolezni narekuje način zatiranja. Sejemo samo razkuženo seme in pravilno kolobarimo. Ostanke obolelih rastlin odstranjujemo z nasada in zažgemo. Proti ožigu škropimo z dihtokarbamati: dihtanom M-45, antracolom ipd. Če se je bolezen že pojavila, škropimo v enotedenskih presledkih. V toplejših predelih pa škropimo vsakih 15 dni.

KRASTAVOST KUMAR

Cladosporium cucumerinum Ell. et Arth.

Ta glivična bolezen se množično pojavlja pri nizkih temperaturah. Pege na listih so najprej steklaste, nato sivkaste, rdeče obrobene in končno odmro. Pege na plodovih so manjše kot pri ožigu. Prekrite so s sivo prevleko. Verjetno se gliva ohranja na ostankih obolelih rastlin in na semenu. Optimalna temperatura za razvoj je 18°C. Tudi proti tej bolezni se borimo predvsem z razkuževanjem semena in s kolobarjenjem. V toplih poletjih se bolezen skoraj ne pojavlja.

VENENJE KUMAR

Fusarium oxysporum, F. solani in druge vrste glivic

Venenje kumar je nevarno bolezen predvsem v rastlinjakih, kjer moramo zemljo razkuževati. Na prostem se včasih v večjem obsegu pojavi na težkih zemljah in v vlažnem vremenu. Mladi listi ovenejo in propadejo. Čez dan uvenejo, tudi posamezni poganjki in cele rastline, ki kasneje propadejo.

Venenje na prostem preprečimo tako, da izberemo za kumare primerno težko zemljo in da pravilno kolobarimo. Kumar ne sadimo za paradižnikom. Včasih kaže zalivati z difolatanom (kaptafol) ali beniatom (benomil).

PEPELASTA PLESEN KUMAR,
kumarova pepelovka — *Erysiphe cichoracearum* D. C.

Pepelovka okužuje kumare skoraj vsako leto, zlasti v suhem in toplim vremenu. Pepelovka se pojavlja predvsem na listju, pa tudi na poganjkih, v obliki belih, prašnatih, okroglih peg, ki se končno med seboj zlijejo. Obolelo listje porumeni in odpade. Optimalna temperatura za razvoj kumarove pepelovke je 26°C. Pri višji temperaturi so infekcije šibkejše. Optimalna relativna vlažnost zraka za razvoj te pepelovke je 70 odstotkov.

Proti pepelovki škropimo takoj, ko opazimo prve znake bolezni. Pred obiranjem uporabljamo karathane (dinokap), enovit (metiofianat), ali bayleton (triadimefon). Enovit in bayleton sta zaradi sistemičnega delovanja zelo učinkovita. V času obiranja škropimo kumare le z 0,1 %—0,2 % cosanom. Druga sredstva proti pepelovkam imajo predolgo karenco. V toplim vremenu uporabimo nižjo koncentracijo močljivega žvepla in je ne smemo zvišati, da ne bi prišlo na kumarah do poškodb. Proti pepelastim plesnim škropimo z normalno količino vode in pazimo, da so vsi deli rastline dobro orošeni.

ŠKODLJIVCI

TALNI ŠKODLJIVCI

Če gojimo kumare pod folijo dela težave vrsta talnih škodljivcev kot so: bramor (*Gryllotalpa vulgaris* Latr.), strune (*Elateridae*), gosence sovč (*Noctuidae*), stonoge (*Blattulus*, *Polydesmus*) idr. Vse navedene talne škodljivce zatiramo tako, da zemljo pred setvijo in pred pokrivanjem s folijo tretiramo z ustreznim insekticidom. Najbolje se je obnesel furadan (karbofuran). Furadan G-5 uporabljamo v odmerku 50 kg/ha. Namesto furadana lahko uporabimo tudi volaton (foksini) ali galitron (fenotroton + malatijon). 5 odstotne granulate uporabljamo v odmerku 100 kg/ha. Granulate posujemo po površini in jih premešamo pri obdelavi z zemljo. Ta varnostni ukrep je pri gojenju kumar pod folijo obvezen.

POLŽI — *Agriolimaks* idr.

Razen talnih škodljivcev lahko ogrožajo kumare, zlasti tiste, ki gojimo pod folijo, tudi polži, predvsem v vlažni pomladi. Proti polžem lahko uporabimo mesurolo, in sicer tako, da pred polaganjem folije, zemljo zalijemo z mesurolo 3 kg/ha, ali pa uporabimo vabe, polžopin ali pužomor in jih raztrosimo po vsej površini, in sicer 50 kg/ha.

VRTNA MUŠICA — *Bibio hortulanus* L.

Včasih kaleče rastline uničujejo ličinke vrtna mušice, ki odlaga jajčeca v, s hlevskim gnojem ali kompostom pognojeno zemljo. Proti vrtni mušici zemljo poškropimo ali zalijemo z 0,3 % parathionom ali basudinom. Škropljenje moramo včasih ponoviti.

KORENINSKE OGORČICE

(nematode) — *Meloidogyne* ap.
Koreninske ogorčice narede na

korenincah kumar nabrekline bele ciste, rastline zaostanejo v rasti, rumene, in dajejo slabe pridelke. Ogorčice so nevarne predvsem v rastlinjakih. Če pa opazimo poškodbe od nematod tudi pri vzgoji na prostem, si lahko pomagamo le na ta način, da na zemljišču, kjer smo kumare do zdaj vzgajali vsaj 8 let ne gojimo več kumar.

PRISICE — **RDEČI PAJEK**

Tetranychus urticae Koch

Pri vzgoji na prostem je najhujši škodljivec, ki se razvija na kumarah pršica, ali rdeči pajek. Kumare veljajo za zelo dobrega gostitelja teh nevarnih škodljivcev. Na listih, kjer se naseli pršica opazimo najprej bele vbode, listi porumene, se posuse in odpadejo. Na spodnji strani lista so raznobarvne rumene, sive, rjavkaste, rdečkaste, največ pol milimetra pajkom podobne pršice in kasneje rna pajcevina. Na listu so hkrati ličinke, odrasle pršice in jajčeca. Pršica, ki se razvija na kumarah se razvija lahko tudi na mnogih drugih vrstah rastlin in prezimi v obliki zimске samice, med odpadnim listjem, podzemeljskih glivic ali pod kamenjem. Pršice se pojavijo na mladih rastlincah že v juniju, razmnože pa se kasneje poleti, zlasti če je sušno in toplo vreme. Letno imamo lahko 9 in več rodov. Če se pršice močno razmnože, kumare lahko tudi uničijo.

Ko listi porumene, je za zatiranje pršice že prepozno. Kumare moramo večkrat pregledovati in čim ugotovimo nekaj listov, na katerih se je že naselila pršica, takoj poškropimo nasad z akaricidom proti pršici. Uporabljamo predvsem: pinofon (tetradifon), kelthane (dikofol), rospin (klorpropilat), omite (propargit), plictran (ciheksatin), torque (fenbutatimoksidi) acrex (dinobuton). Tudi nekatera sredstva, ki jih uporabljamo proti listnim ušem zatirajo pršico. Tako npr. metasytox, folimat, fosdrin idr. Zavedati se moramo, da imajo sredstva proti pršici precej dolge karence. Od 14 do 28 dni. Zato uporabimo akaricid, ustrezen čas pred obiranjem. Med obiranjem pa bomo, če smo populacijo pršice z akaricidom,

pred obiranjem zadrževali njen razvoj z večkratnim škropljenjem s cosanom proti pepelovki.

Proti pršici moramo rastline temeljito orositi, škropljenje z zmanjšano količino vode ni zadosti učinkovito.

LISTNE UŠI

Myzus persicae Sulz *Doralis fabae* Scop

V toplem in vlažnem vremenu se včasih pojavijo na kumarah listne uši. Značilno zanje je, da jih najdemo samo v posameznih rastlinah in le redko v vsem nasadu. Kadar uši tudi prenašajo virusne bolezni jih moramo zatirati. Najbolje je, da škropimo s fosdrinom (mevinfos), ker ima zelo kratko karenco, samo 7 dni, ali etiol (malation), ki ima tudi kratko karenco. Če pa še ni na vidiku obiranje dosežemo zelo dober uspeh s folimatom (ometoat), ki ima karenco 21 dni.

ZATIRANJE PLEVELA

Kadar sejemo kumare na prostem, lahko uporabljamo naslednje herbicide:

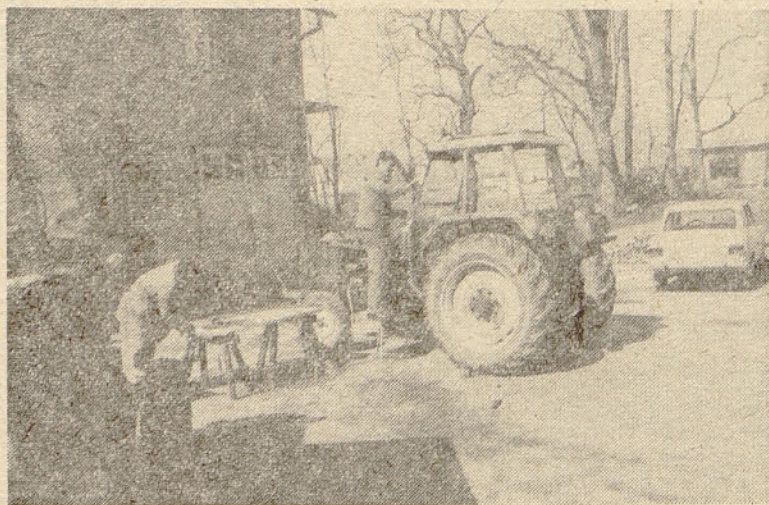
cobex, cotofor, bonalan. S COBEXOM (aktivna substanca dinitramin) škropimo pred setvijo in ga moramo obvezno vdelati v zemljo (inkorporirati) 2—5 cm globoko. Uporabljamo 1,5—3 l pripravka na hektar in sejemo teden dni po vdelavi v zemljo. Cobex uporabljamo predvsem proti travnatim plevelom. Za širokolistne plevela je selektiven.

COTOFOR (aktivna substanca dipropetrin) je selektiven herbicid, ki zatira predvsem širokolistne plevela, pa tudi nekatere travnate. Z njim škropimo ob setvi ali nekaj dni po setvi. Uporabljamo ga samo enkrat letno. Za hektar potrebujemo 3—4,5 kg pripravka.

BONALAN (aktivna substanca benfluralin) je selektivni herbicid, predvsem proti semenskim travam, pa tudi nekaterim širokolistnim plevelom. Bonalan je hlapljiv in na svetlobi neobstoje. Zato ga moramo takoj po škropljenju vdelati v zemljo, do globine 5 cm. Za hektar potrebujemo 6—7,5 l pripravka.

dipl. inž. Miljeva Kač

VARUJMO GOZDOVE PRED POŽARI!

Mehaniki in traktoristi v Latkovi vasi se pospešeno pripravljajo na skorajšnjo sezono

Na podlagi drugega odstavka 27. člena zakona o ukrepih v živinoreji (Uradni list SRS, št. 17-1193/78) in drugega odstavka 272. člena zakona o sistemu državne uprave in o Izvršnem svetu Skupščine SR Slovenije ter o republiških upravnih organih (Uradni list SRS, št. 24-1149/79) izdaja Republiški komite za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano

pravilnik

o načinu in pogojih izkoriščanja čebelje paše

1. člen

Čebelja paša se izkorišča na podlagi pašnega katastra, ki določa zmogljivost in lokacijo pasišč in upravljalca posameznega pasišča.

Zmogljivost pasišča se določa glede na število čebeljih družin, ki se ob izdatnem medenju lahko pasejo na njem.

Organizacije združenega dela, društva, njihovi člani in njihova združenja iz 24. člena zakona o ukrepih v živinoreji določijo pašni kataster s samoupravnih sporazumom.

2. člen

Pasišče je območje, na katerem se izkoriščanje čebelje paše urejeno s pašnim redom.

V pasiščih so določene in označene lokacije stojišč, ki morajo biti med seboj oddaljena najmanj 100 metrov.

3. člen

S pašnim redom iz prvega odstavka prejšnjega člena se določa zlasti način prijavljanja čebelarjev za pašo, način dodeljevanja stojišč, čas dovoza čebel, postopek čebelarjev ob dovozu in odvozu čebel in morebitne finančne obveznosti za organiziranje prognostične službe.

Pašni red za posamezno pasišče sprejme čebelarsko društvo,

ki upravlja s tem pasiščem.

Čebelarsko društvo vodi podatke o pasiščih in njihovi izkoriščenosti (število družin na določeni lokaciji).

4. člen

Čebelarji se za pristop na pasišče prijavljajo v skladu s pašnim redom čebelarskega društva. Čebelarji se vnaprej dogovarjajo z lastniki oziroma uporabniki zemljišč, na katerih so stojišča, o pogojih koriščenja teh zemljišč.

5. člen

Za območja pasišč se organizira opazovalna in prognostična služba o medenju v skladu s 24. členom zakona o ukrepih v živinoreji.

Opazovalna služba o medenju objavlja podatke o medenju preko sredstev javnega obveščanja.

6. člen

Čebelje družine morajo biti na stojiščih vidno označene s polnim naslovom lastnika in skupnim številom čebeljih družin.

Prevoz čebeljih družin spremelja čebelar.

7. člen

Organizacije združenega dela, društva, njihovi člani in njihova združenja iz 24. člena zakona o ukrepih v živinoreji organizirajo pasišča v skladu s tem pravilnikom, najkasneje v treh letih po njegovi objavi.

8. člen

Ta pravilnik začne veljati osmi dan po objavi v Uradnem listu SRS.

St. 320/C-022/80

Ljubljana, dne 12. maja 1981.

Predsednik
Republiškega komiteja za
kmetijstvo, gozdarstvo in
prehrano
Ivo Marenk, dipl. inž., l. r.

Ostanki škropiv v hmelju

Ker je že prejšnja številka časopisa HMELJAR prinesla obširen škropilni program in ker je bilo od tehnološke službe v zadnjem obdobju veliko povedanega in napisanega, bi bilo potrebno trgovine dodati še nekatere dopolnitve.

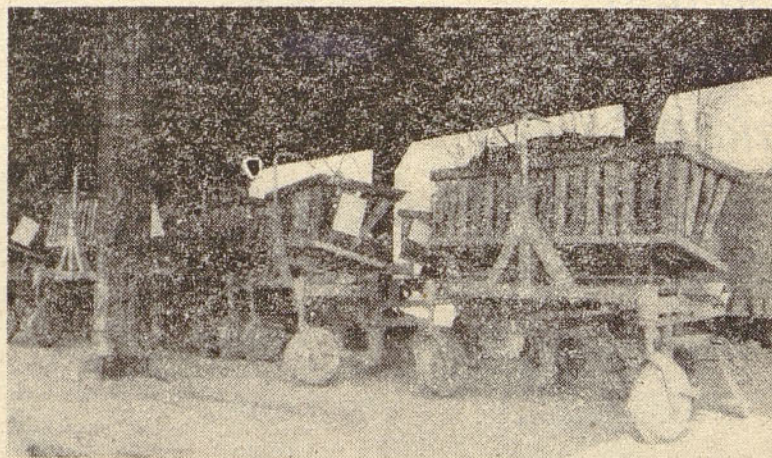
V letošnjem letu, oziroma pri prodaji letnika 1981, smo se srečali s problematiko prisotnosti ostankov škropiv v hmelju, ki so posledica poznega škropljenja ali pa prevelikih koncentracij škropiva. Za razliko od prejšnjih let, ko je bil na seznamu baker, so se v letošnjem letu pojavili karbamati, ki so ostanki škropiv proti peronospori. Ostanki karbamatov v hmelju pa so lahko zelo nevarni, zato je kontrola ostankov škropiv zelo zaostrena v pivovarnah z najrazličnejšimi higiensko-sanitarnimi predpisi.

Pri letniku 1981 smo prvič zasledili tudi reklamacije določenih vzorčnih pošilk, češ da je v njih previsok odstotek karbamatov. Po angleških, ameriških in nemških standardih je zgornja toleranca 50 ppm, japonski standard pa je maksimalno 20 ppm.

Da bi se izognili težavam pri prodaji in izvozu hmelja, je nujno, da se v največji možni meri držimo v svetu predpisanih in določenih standardov. Strogo upoštevanje standardov pa nalaga proizvajalcem posebno skrb, da škropijo točno po načrtu, ki je določen od inštituta in točno upoštevajo navodila o uporabi posameznih vrst škropiva kot tudi doziranja. V tem je dodatna obremenitev tudi za tehnološko službo po posameznih obratih, kar je posebno važno v času letnih dopustov. V dosedanjem obdobju je namreč ugotovljeno, da v času letnih dopustov pride do napak pri škropljenju, bodisi pri preko- račitvi karentnih pogojev, ali pa pri uporabi premočnih pripravkov.

Osnovna naloga vseh, ki so zadolženi za kvalitetno dober in neoporečen pridelek, je v tem, da strogo upoštevajo navodila. Obdobje, ki se mu približujemo v hmeljski trgovini, je zopet izrazito dekonjunktorno, zato bomo na tujem trgu lahko konkurirali le s kvalitetno neoporečnim pridelkom.

A. Natek

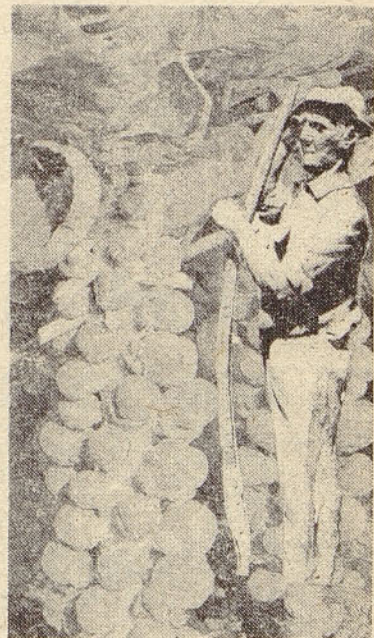
STROJNA Žalec razpošilja številne sadilnike za krompir

Razrešitev in imenovanje

Na seji zadruženega sveta HMEZAD KZ Savinjska dolina ŽALEC so 18. 2. 1982 obravnavali tudi razrešnico dipl. inž. Ludvika SEMPRIMOŽNIKA in sprejeli SKLEP, da ga z dnem izvolitve na dolžnost sekretarja OK ZKS ŽALEC razreši dolžnosti individualnega poslovnodnega organa HMEZAD KZ Savinjska dolina Žalec. Pripomba: po poteku mandata se bo vrnil na ustrezna dela in naloge HMEZAD KZ Savinjska dolina ŽALEC oziroma SOZD HMEZAD.

Za vršilca dolžnosti individualnega poslovnodnega organa KZ Savinjska dolina je začasno imenovan Vlado Kralj, inž. kmet.

Vy

KZ Savinjska dolina je uvozila nekaj semen za hibridno zelje, ki obrodi tudi do 30-kliskih in še težjih glav. Seme dobite pri I. Farčniku

HMEZAD KMETIJSTVO ŽALEC
TOZD KMETIJSTVO LATKOVA VAS

razpisuje

javno licitacijo

pašnika IV. klase v izmeri 841 m², parc. št. 742, vl. št. 99, k. o. Gornja vas.

Izklicna cena je 68,00 din/m².

Pred pričetkom licitacije morajo zainteresirani položiti 10 % varščino, računano od izklicne cene.

Vse stroške v zvezi s prenosom lastništva in prometni davek plača kupec.

Licitacija bo dne 15. 4. 1982 ob 8. uri v sejni sobi DSSS SOZD Hmezad Žalec, Žalskega tabora 1.

Podrobnejše informacije dobite na zemljiškem oddelku delovne skupnosti Skupne službe SOZD Hmezad Žalec.

Proslavitev Dneva žena

Letošnje leto je sindikat naše DO sklenil, da bo v počastitev »Dneva žena dne 5. marca 1982 povabil svoje delavke in upokojence v gostišče »Pri gasilcu« v Matkah, mladinci pa smo se odločili, da pripravimo kulturni program.

Za vse, ki so bili brez prevoza, je le-tega preskrbel Hmezad. Vožila sta oba šoferja. Odhod je bil ob 12. uri izpred vratarne — upokojenke smo predhodno obvestili na vabilu — moške pa so se nam lahko pridružili po preteku delovnega časa.

Povabilu se je odzvala dobra polovica delavk, žal pa niti ena upokojenka. Ko smo se v »dvorani« počasi vsi zbrali, je sekretarka sindikata vse prisotne obdarila z rdečim nageljčkom, predsednik sindikata pa je vsaki čestital tudi osebno. Nato je vsem skupaj zaželel prijetno praznovanje, ter nas po preteku

kulturnega programa povabil na »slavnostno kosilo«. Kasneje smo se lahko zavrteli še ob zvokih živih, domače muzike.

Kulturni program smo pripravili mladinci sami, k sodelovanju pa smo povabili tudi dva člana akustične skupine »Kladivo, konj in voda« — vodjo Bedrač Danijela (kitara, avtor besedil in glasbe) ter pevko Golavšek Damjano. Z izvajanjem njunih iskrenih pesmi sta zapolnjevala naše recitacije — ki so jih podajali Zafra Marjan, Pobrežin Milena in Lovrenčič Darko — ter program tudi zaključila.

Izsek, ki ga posredujemo v nadaljevanju, namenjamo za ta praznik vsem ženam SOZD Hmezad z željama, da bi se vsi moške in žene zavedali vloge oziroma poslanstva žene v svetu — ter da bi žene dosegle priznanje in spoštovanje ob delu, doma in vseh drugih oblikah življenja — ne le 8. marca, ampak vsak dan!

Balada o prijateljevi mami

S krhkim srcem in otroško dušo vedno znala je samo dajati. Skrivala je v hrupnih sencah mesta globok pogled in tiho nežnost žene, ki deklica hotela je ostati.

Spoznala je, da je, za njo, prevelik prepad med stvarnostjo in ideali. Ljubila je življenje, a ne takšno, kot ga ponuja vtirjena vsakdanost na trgu med razbitimi zrcali.

Vedela je mnogo več o sebi, kot je bila pripravljena priznati. Ni plula po sredini kalne reke, po mirnem toku, daleč od obale, na blatnem dnu je morala pristati.

Razdajala je v hrupnih sencah mesta telo boginje, tiho nežnost žene, ki deklica hotela je ostati, dokler ni ugasnila pod rokami nevrednih zadnja sled lepote njene.

Bedrač Danijel

Človek ni velik zaradi šol, slave ali bogastva, ampak zaradi srca.

Naj vas nekaj vprašam...? Kaj vam pomeni beseda prijatelj?

Prijatelj je človek, s katerim si lahko to, kar si. Tvoja duša je lahko pred njim gola. Včasih te bo postavil na tla (nič), le zato, da se boš zavedel, kaj si, da boš kar si.

Ne želi, da si boljši ali slabši. Ko si z njim, te zajame občutek jetnika, ki je pravkar izvedel, da so ga spoznali za nedolžnega.

Ni ti treba paziti, kaj delaš. Lahko rečeš, kar misliš, tako dolgo dokler si to res ti. On razume, razume tvoja nasprotja tvojo naravo, ki marsikoga vodi k temu, da te sodi napačno.

Z njim lahko dihaš svobodno. Lahko si privoščiš rahlo domišljavost, majhno zavist, sovražstvo, iskrico hudobije, nizkosti in absurdnosti — odprto pred njim se vse izgubi — razume.

Z njim ti ni treba biti previden. Lahko ga zlorabiš, zanemariš, toleriraš. Se več, z njim si lahko tiho. Vseeno. Ima te rad. Rad ima ogenj, ki čisti kosti. Razume. Razume.

Z njim lahko jočeš, grešiš, se smeješ, moliš... Skozi vse to — te on vidi, pozna in te ljubi.

PRIJATELJ? Kaj je prijatelj? Le nekdo, ponavljam, nekdo, s komer si lahko to, kar si!

C. Raymond Beam

OO ZSMS
HMEZAD EXP.-IMP.

Mladi bi radi obdelovali zemljo

MLADOST
JE
NOROST...

hmeljar

7. AGROSKI Golte, 5. marca 1982

SODELOVALO JE 37 ORGANIZACIJ S 64 EKIPAMI IN SKORAJ 500 UDELEŽENCI. VREME PRAVO ZIMSKO, VZDUŠJE TOVARIŠKO — ČUDOVITO.

REZULTATI

VELESALOM

Moški do 30 let — proga I

1. Rozman Milan, KZ Gorenjske 50,73
2. Rozman Jože, KZ Gorenjske 51,62
3. Zupan Ivan, ABC Pomurka 54,03

EKIPE

(ekipa so 3-je tekmovalci)

1. KZ Gorenjske
2. Emona
3. ZS KZ Mozirje

Moški 30 do 45 let

1. Vozlič Zdenko, TIMAV Sežana 53,73
2. Silovšek Jože, ERA Velenje 54,02
3. Cvetko Zvone, ABC Pomurka 55,49

EKIPE

1. Biot. fak. Rodica
2. SIP Šempeter
3. KŽK Kranj

Moški nad 45 let — proga II

1. Dolar Anton, KŽK Kranj 51,85
2. Aberšek Marjan, Vet. postaja Sl. Gradec 53,14
3. Ulčar Jože, Emona 53,21

EKIPE

1. KŽK Kranj
2. Emona
3. Perutnina Zalog

Ženske do 30 let

1. Zorman Marica, ABC Pomurka 53,29
2. Papler Majda, Emona 63,32
3. Meglič Mojca, KZ Gorenjske 55,20

EKIPE

1. Emona
2. ZS KZ Mozirje
3. Hmezad

Ženske nad 30 let

1. Benedičič Cilka, Emona 54,18
2. Virant Majda, IHP Zalec 1.00,24
3. Rotar Iva, Emona 1.00,31

EKIPE

1. Emona
2. Hmezad
3. ABC Pomurka

TEKI — 8 km

Moški do 30 let

1. Jelenc Miha, KZ Škofja Loka 17.08,72
2. Fajfar Franc, KZ Škofja Loka 17.54,87
3. Dolenc, KŽK Gorenjske 18.06,25

EKIPE

1. KZ Škofja Loka
2. KŽK Gorenjske
3. Emona

Moški nad 30 let

1. Jelenc Maks, Creina 17.22,64
2. Reš Jaka, KŽK Gorenjske 19.57,14
3. Novak Ludvik, Emona 21.31,00

EKIPE

1. Emona
2. Agrotehnika — Gruda
3. Creina — Kranj

TEKI — 4 km

Ženske do 30 let

1. Pogačnik Marija, KZ Gorenjske 11.22,60
2. Dolenc Irena, KZ Škofja Loka 11.50,06
3. Papler Majda, Emona 13.08,21

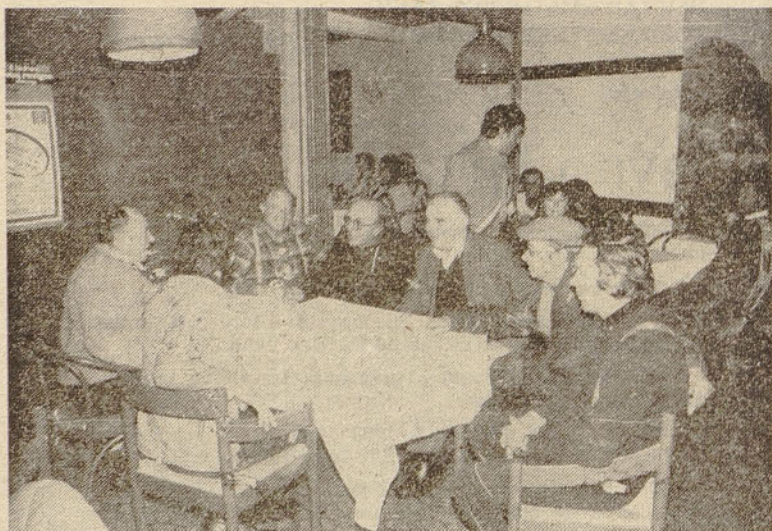
EKIPE

1. Emona
2. Hmezad
- Ostale ekipe nepopolne — odstopi

Ženske nad 30 let

1. Rismond Mihaela, Emona 14.00,05
2. Petrovič Mimi, Emona 16.41,38
3. Bregar Hilda, Emona 17.03,22

(Nadaljevanje na 11. strani)

Častni odbor je ocenil 7. agroski za skromno izveden in uspešen. Za organizatorja 8. agroski je predlagal Gorenjce

STANKU PLEŠNIKU V SLOVO

Po dolgotrajni bolezni nas je v 63. letu starosti zapustil naš dolgoletni sodelavec Stanko Plešnik iz Vinske gore. Ni še minilo leto dni, ko se je po 24 letih dela v naši delovni organizaciji upokojil. Bil je upravnik Kmetijske zadruge Vinska gora in dolga leta delal na pospeševanju kmetijstva obrobni območij Vinske gore in Galicije.

Ker je dobro poznal težave kmetov v hribovitih predelih, se je vživel v njihove razmere, jim svetoval in kot pospeševalec dosegel lepe uspehe. V veliki meri gre njemu zasluga, da so ti predeli danes znani po številni in kvalitetni živinoreji. Njegov delavnik ni bil omejen samo na 8. ur. Znan nam je njegova poštenost, vztrajnost in doslednost. Vsako začeto delo je uspešno izpeljal do konca.

Vseskozi je bil aktiven družbenopolitičen delavec. Kot tak je bil nosilec odlikovanja zasluga za narod s srebrno zvezdo.

Se bi lahko naštevati. Toda premalo je besed, s katerimi bi se mu mogli oddolžiti za vse kar je naredil. Njegova bolezen je gotovo posledica velikih naporov, ki jih je vlagal za napredek našega kmeta in razvoj Vinske gore.

Zadnje slovo od njega je dokazalo, koliko ljudi ga je cenilo in imelo rado.

Njegove vrline so nam vzgled in trajen spomin.

Sodelavci TZO Petrovče

Na drugi strani

Stojim tu zgoraj nad vasjo in gledam dolino pod sabo in gledam tja čez na drugo stran, kjer vem, da si ti.

Ne vidim te, ker si predaleč, a čutim, da si tam čez in v mislih sem s tabo.

Predaleč si tam na drugi strani, da bi se te lahko dotaknila z roko, da bi lahko začutila v zraku tvoj dah.

Predaleč si, da bi me slišal, da bi ujel moje besede in misli, ki so namenjene tebi.

Namenjene tebi, čeprav vem, da odhajaš vedno dalje, da se vedno bolj oddaljuješ in da se najini poti ne bosta zlili nikoli v pot, po kateri bi skupaj hodila.

Dolina se koplje v soncu pod mano, v zraku je čutiti pomlad. V meni ostaja zima in pogled tja čez, na drugo stran, kjer ostajaš ti. J.

Moja srna

Pobegnili si v gore, jaz kličem te nazaj. Med klici tiha želja, srečnejša bodi zdaj.

Narava se prebuja, ljubezni tvoje je čas. Predaleč si zbežala, ne doseže te moj glas.

Ko gozdove sneg pokrije in te objame zima, glad, tedaj se vrni k meni, saj kmalu bo pomlad.

Alojz Anderlič

Se še spominjaš noči, ko sta rjuha in blazina dišali po Damilu in lasje po brezovem šamponu?

Se še spominjaš noči, ko je bilo moje okno polno drobcenih zvezd in mala sobica Dylanovih pesmi?

Se še spominjaš noči, ko sva bila zaljubljena in so bile sanje resničnost?

Gita

JUBILANTI 50-LETNIKI

Gregor Stjepan iz Kmetijstva Žalec; Romih Marija iz Kmetijstva Žalec; Horvat Rudolf iz Kmetijskega kombinata Smarje; Vodovnik Jože iz Strojne in Zlatko Jeriček, ki je te dni praznoval 60-letnico.

Iskreno čestitamo!

Sodelavci

INVITE

ŽIVLJENJSKI JUBILEJ

Pomočnik poslovođa kmetijske preskrbe v Braslovčah Matija Miklavžin je pred kratkim praznoval šestdesetletnico življenja, ki mu v mlajših letih ni prizanašalo. Doma je delal na žagi, sedaj pa že 20 let marljivo dela v zadrugi enoti Braslovče.

NOVI KOOPERANTI

TZO Prebold je usposobila domačijo Milana Hribovska na Vrbeh za rejo 4.000 kur nesnic. Sedaj je jata v polni nesnosti in jajca oddaja v Celjske mlekarne.

Morda ne bo več dolgo, ko se bo po pašnikih reške planine po dolgem času zopet slišalo zvone in blejanje ovac.

DNEVNO 1.386 LITROV MLEKA

Dolgoletni zbiralec mleka Polde Spacapan se tudi sedaj, ko je upokojen, ne more ločiti od zbiralnice na Polzeli. Tako vestnega človeka je težko dobiti. Dnevno zbere okrog 1.400 l mleka. Pravi, da bo v tem prehodnem spomladanskem obdobju mlečnost rahlo padla, a se bo s svežo travo zopet dvignila, upadla bo količina tolsče v mleku. Pozna nihanja količin pri vseh rejcih, ki prinašajo mleko.

Najboljšin mlekarji: Cveto Rakun 276 l, Ivan Žolnir in Ludvik Cizej 164, Vinko Zagoričnik 100, Maks Geršak 90, Anton Mešič 80 l mleka in drugi.

V POKOJ IN NOVI DIREKTOR

Tovariš Stane Žagar — individualni poslovodni organ Hranilno kreditne službe kmetijstva in gozdarstva Žalec odhaja v pokoj. O tem več v prihodnjem Hmeljarju.

Na 4. zboru delegatov HKS so za novega direktorja že imenovali tov. Ernesta Marinca, inž. organizacije dela, ki je bil do sedaj direktor interne banke SOZD Hmežad.

Vy

NOTRANJA TRGOVINA

V DO Notranja trgovina se združujejo v konferenco sindikata štiri osnovne organizacije sindikata. V formiranju sta še dve osnovni organizaciji, in sicer v novoustanovljenih temeljnih organizacijah Sadeks in Mega.

Z novim vodstvom osnovnih organizacij sindikata, ki je bilo izvoljeno na občnih zbore v času od decembra 1981 do februarja 1982, je zaživel delo sindikata v notranji trgovini. Upajmo, da ni to le začasno!

Sindikati se sodelovali ob sprejemanju zaključnih računov leta 1981, sprejemanju planov TOZD in stabilizacijskih programov, vključil se je v aktivnosti pri evidentiranju delegatov za skupščino družbenopolitične skupnosti in skupščine samoupravnih interesnih skupnosti ter izvedbi volitev. Posebno skrbno je pristopil tudi k organiziranju letovanja v camp prikolicah za člane kolektiva.

M. K.

OGLAS

Kupim 6 ali 8 m² hmeljsko sušilnico.

Branko Hrastnik,
Zgornje Roje 18
63311 Sempeter

Večji izvoz mesa

BEOGRAD, 27. — Na včerajšnji s. živinorej so sprejeli letošnji proizvodni izdatki.

ZAHVALA

KZ Drava, TOZD Gostinstvo Podvelka se najlepše zahvaljujem za vabilo na občni zbor in obdaritev ob dnevu žena. Posebej se zahvaljujem direktorju tov. Ernestu Smodetu, Marici Planinšič in Dragici Pušnik. Vsem lep tovariški pozdrav!

Lojzka Prozinc

 hmeljar

EKIPE

1. Emona
2. Hmežad
- Ostale ekipe nepopolne.

SKUPNA UVRSTITEV

- Uvrščenih 28 ekip
1. Emona
2. Hmežad
3. ZS KZ Mozirje
4. Agrotehnika — Gruda
5. KŽK Kranj
6. Creina — Kranj
7. KZ Gorenjske
8. KZ Škofija Loka
9. Bioteh. fak. — Rodica
10. SIP Sempeter

Več preberite v biltenu.

DKIT Celje

Moj nepozabni prvi april

Nikar ne mislite, da je tovariš PRVI APRIL izključno gospodarski svetnik. Kje pa! Se mene je nabril, mene, prosvetnega delavca! To, da nas nalažejo učenci v razredu — prava figa! Tudi mi smo včasih lagali. (Mnogi se danes?!). Laž ima sicer kratke noge, včasih pa je resnično dobro došla. Ampak, kar zadeva mene, je gospodična Laž največkrat zagodla meni in le malokdaj sem ji tudi jaz posvetil s prvoaprilsko lešerbo.

Takrat ko sem privekal na ta stopirani svet, mi je vila sojenica izrekla čarobni rek: KAJ BOS? VELIK FIGAMOŽ! Se dobro, da si nisem zapisal njene registrske številke. Hudimano bi ji trda predla! Mnogi so mi pripisovali lepe možnosti pri motiki, krampu in lopati. Za šole pa ne bo, so rekli, ta je ne. Ker sem rojen prvega aprila, sem bil deležen velikih možnosti, oprijel pa sem se ene same: POSTAL SEM PROSVETNI DELAVEC!

Tisti, ki so nas v težkih časih pedagoških ved učili, so nam vtepli v glave, da je biti UČITELJ posebna, poslanska čast. Verjel sem jim in sem leta in leta garal kot črna živina; samo zato, da me je nekdo OD VISJIH potrepljal po rami in rekel: Tale je pa zares fejšt pob! Ja, v tistih zlatih časih so nam pohvale sila dobro dele, četudi so nam jih delili možje, ki jim je bil osmi razred osnovne šole španska vas. Zgoraj omenjenemu svetniku naj bo potoženo: Mnogi imajo višjo, pa celo visoko izobrazbo. In zdaj govore, se pred javnostjo sprašujejo: No, kje si, ti, PROSVETNI DELAVEC?

Kar pustimo jih. Bratje, tovariši smo, ne smemo deliti očitkov. Kaj pa naj jaz rečem — v tistih časih »velikemu« funkcionarju občine — ko mi je »nasekan« povedal v vaški krčmi: »Pob, dovolj imaš let v teh hribih. Zdaj greš v dolino. Postavili te bomo za upravitelja popolne osemletke!«

Pa te izjave nisem slišal samo jaz. Kot blisk se je raznesla novica po mojem šolskem okolišu. In vsi vprek so govorili: Naš tovariš gre v dolino za upravitelja! Takrat se me je prvič položila nespečnost. Noči in noči sem prehodil po edinem razredu, ki je bil prepoln fizičnih pokalic — prejšnje leto je fizič izredno obrodil — kadil sem, pil, jemal praške, delal načrte, lagal staršem, da mi ni za čast, nekje globoko pa ves neučakan, kako je pravzaprav biti učitelj na VISJE ORGANIZIRANI SOLI... Ko pa sem pomislil, da bom čez noč upravitelj, ravnatelj, me je popadla slabost in šnopski je bil edino zdravilo.

Skoda, da je »veliki« funkcionar tiste občine že pokojni. Nikoli mu nisem želel smrti, nasprotno, rad sem ga imel, spoštoval sem ga, ko pa je na sestankih, na zborih volilcev tako lepo

in nedolžno lagal, da smo mu vsi verjeli. In vendar je bil do mene, PROSVETNEGA DELAVCA S HRIBOV, kruto neumljen. Ves nadišavljen sem pristopical pred vrata, kjer je s svetlimi črkami pisalo: REFERENT TEGAINTEGA ODDELKA. Kako mi je tolklo srce! Le zakaj nisem ostal med hribovci? mi je govorilo nekaj v globini prsi. Potem so se odprla vrata in zagostolela je mlada, od šminke in kaviče ožarjena tovarišica TAJNICA:

— Kdo ste vi? Kaj hočete od tovariša glavnega?

— Rad bi ga videl. Poznava se...

— Vstopite!

Kako neprijazen sprejem. Saj si ti tisti »velmož« ki si me zvalil v dolino in mi ponudil mesto upravitelja.

— Tovariš, saj se poznavata, ne? sem rekel, si popravil kravato, naravnal rob na hlačah in pogledal v tajnico, ki se je nekam hribovsko posmihala.

— Ah, ti si se je spomnil predsednik ali kaj je že bil. Učitelj s Strmega hriba. No, pa kaj? Spet kaj narobe? Se mogoče s fajmošтром ne razumeta? Za kaj gre?

— Tovariš glavni, tovariš predsednik ali kaj ste že, kaj se res ne spomnite? Rekli ste, da me boste postavili... No, da bom upravitelj v Dolenjem dolu. Tako ste rekli na zboru volilcev, zboru kooperantov. Vsi smo bili trezni. Vi tudi, ne?

Prešerno se je nasmehnil. Pomahal je tajnici, si v smehu nekajkrat z dlanmi zaprl usta, nato pa me potrepljal po rami.

— Ljubček, tisti zbor je bil PRVEGA APRILA! Lenka, prinesi mu pijačo in kave, da se bo laže pretolkel v tiste hribe. No, hitro, hitro!

Tajnica je z zadnjo platjo šarmantno zadiktila, predsednik je postal zares velikodušen, v meni pa je rasel gnev, da bi mu najraje dal tri na zobe.

Popil nisem niti kapljice, odšel sem brez slovesa, z veliko metro sovraštva do vseh na odgovornih mestih, ki so se znali z nepomembnim učiteljskom s hribov igrati kot mačka z miško.

Ze res, da ima vsaka šala svoj azil, imel pa ga je tudi moj nepozabni prvi april!

Drago Kumer

MALI TRAVEN

Če je Tiburcija (14. IV) polje zeleno, dobra bo letina, zrno jekleno.

Kadar murva zeleni, slane več se bati ni.

Na ustih bedaka je obilo smeha. Kdor glumi na ves glas, naj ne hodi k ljudem v vas.

Zdravje socializma si pridobimo samo, če vztrajamo s soncem.

V goščavi besed je vedno dovolj prostora za neumnosti.

Vse pride na dan, če ne prej, pa čez večkrat sedem let.

VELIKA SKRB

— Janez, skrbi me, s čim se bomo v bodoče brisali?

— Ne skrbi Ivek. Pri taki draginji ga bomo tako bolj malo srli.

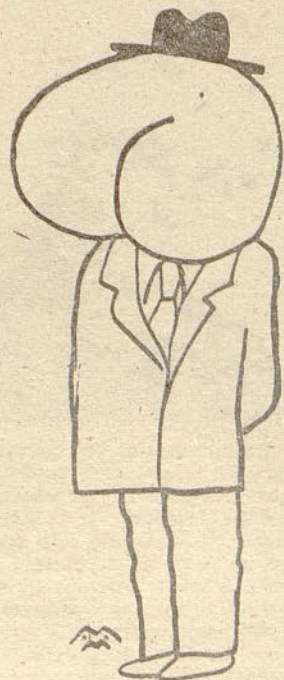
TAJNICI

— Včeraj sem bila s šefom.

— Kako je bilo?

— Tako kot v službi, kar govoril je in nič naredil.

Prvoaprilska

Pospeševanje kmetijstva po butalsko ali po...

Njega dni so bili Butalci vsi od drugega do predzadnjega, čisti kmetje in so s sadovi svoje plodne zemlje in žulji svojih trdih rok zlahka preživljali sebe in vse Butalce po vrsti. Po prvi totalni vojni je slaba četrtnina pridnih Butalcev zapustila svoja plodna zemljišča in zmanile so jih tovarnice in delavnice, a kljub temu jih je še dobre tri četrtnine naprej pridno obračalo zemljo in proizvajalo za sebe in za one v tovarnicah in delavnicah. Po drugi totalni vojni so na dobri butalski zemlji ostali le še bolj trdni — po nekkih merilih celo najbolj zaplankani. Butalska statistika je poročala, da je le-teh še samo četrtnino, medtem ko se je vsa ostala vojska usidrala po pisarnah ali pa nerenatibilno postopala po tovarnah, ki so zrasle iz tovarnic, velikih štacunah in delavnicah. Zaradi tega je pričelo primanjkovati hrane. Mladi Butalci pa sploh nočejo več riti po zemlji, ker jim to premalo nese, ali pa ne ustreza njihovi kvalifikaciji, in ker je to delo nečastno in, če pa že kaj nanese, poberejo obresti in davkarija.

Ker je bila »situacija« že skoraj kritična, so najvodilnejši in najvplivnejši Butalci, predvsem v skrbi za svoje lastne želodce, zagнали alarm, da nepravilni davki po katastrskem dohodku zavirajo uspešno kmetovanje in so po svoji stari in morda navadi staknili vkup svoje betice, da bi pogruntali takšne, da bi z njimi spravili butalskega kmeta z dežja pod kap. Namesto dosedanje odmeer davka po katastrskem dohodku, naj bi ga po novem davkarija zagrabila po dohodku. To se pravi, po odbitku vseh stroškov in letnega neobdavčenega dohodka, ki naj bi za kmeta znašal le 20 milijonov starih butalskih fičenk, medtem ko so butalski nekmetje obdavčeni za

32 milijonov, kar je hudo čudno in za jako razumne butalce čisto nerazumljivo. Kajpak je jasno kot nedeljski biks, da bo potemtakem priden kmet z več truda odrinil več davka kot kakšen sposoben komolčar iz podjetja ali iz butalse administracije — z manj truda.

To pa vsekakor ne diši po vzpodbudi ampak po diskriminaciji in za...

Pa je rekel njega dni nadebudni, mladi butalski neposredni proizvajalec svojemu, že precej osivemu očetu: »Veš stari, naj gre kmetija v PM, jaz sem že vzpostavil vse obstoječe in razpoložljive zveze za »šiht« v tovarni. Z zemljo naj se ubadajo tisti, ki v foteljih režejo kmetu kruh. Da bomo jedli meso, bom že po šihu delal na kmetiji toliko, da bomo vsako leto zaklali enega ali dva bika in če bom zelo uspešen na položaju v fabriki, in ko bom dobil dodatne zveze, si bom pa tako ali tako zrihtal status kmeta, kot ga imajo zrihtanega ostali gospodje.«

Tako je izjavil slavni Pepek, ki v izražanju ni preveč prefinjen in vešč, je pa do sedaj bil uspešen in produktiven kmet. In ker je takšnih Stefekov in Pepekov med butalskimi kmeti več kot preveč, je nova davčna politika hudo v oblakih, iz katerih je pričakovati prej učinek toče kot pa blagodejen dežek za butalska polja. Butalcem to pomeni najbrž še manj za zob in za na zob kot v dosedanjih trdih časih.

A. Natek

Glasiło Hmeljar izdaja delavski svet SOZD Hmezd Zalec — Ureja uredniški odbor: predsednik Tone Gubenšek, dipl. inž. kmet.; člani: Jože Brežnik, dipl. inž. kmet., Metka Vočko, Jože Šabjan, Jože Zagorčnik, Miljeva Kač, dipl. inž. kmet. — urednica strokovne priloge za hmeljarstvo. Vili Vybihal, kmet. inž. — glavni in odgovorni urednik — Uredništvo je v SOZD Hmezd v Zalcu, Ulica Zalskega tabora 1 — Glasiło izhaja enkrat mesečno v 5.000 izvodih — Mesečna naročnina 22 din — Tisk AERO Celje — tozd grafika

Ernest ERMENC, mag. agr.

Zasedanje predsedstva IHB

12. in 13. marca letos je v Parizu zasedalo predsedstvo svetovne hmeljarske organizacije. 12. marca dopoldan je bila seja ekonomske komisije IHB. Ponovno smo za predsednika komisije izvolili gospoda BROOME-a iz Anglije. Na seji smo pregledali gibanje površin in pridelkov hmelja v svetu, zlasti pri članicah IHB. Vsaka članica je podala pismeno poročilo o površinah, o pridelkih, o pridelkih alfa kislin in o proizvodnji piva v letih od 1979 do 1981, ter planirane pridelke in površine za leto 1982. V poročilu je bila prikazana tudi predprodaja hmelja v odstotkih pridelanih količin do leta 1986.

SVETOVNA PROIZVODNJA HMELJA

Dežela	ha 1980	mtc 1980	Alfa t 1980	Alfa ‰ 1980	ha 1981	ha 1981-80 (+/-)	mtc 1981	Pridelek t/ha
ZR Nemčija	17.954	268.924	1.541	5,7	19.189	1.235	336.000	1,75
Francija	757	14.090	74	5,2	760	3	14.163	1,85
Belgija	823	14.323	117	8,2	850	27	14.500	1,70
Anglija	5.718	97.494	714	7,3	5.807	89	93.000	1,60
Irska	75	765	5	6,5	65	(10)	750	1,15
Grčija	25	350	3	8,6	25	—	350	1,40
USA	15.003	341.560	2.405	7,0	17.423	2.420	360.302	2,07
Australija	1.071	20.260	180	8,9	1.175	104	23.769	2,02
Jugoslavija	3.155	48.508	310	6,4	3.224	69	53.200	1,65
Španija	1.852	21.503	161	7,5	2.003	151	22.515	1,12
Čehoslovaška	11.100	100.361	351	3,5	11.827	727	125.500	1,06
DR Nemčija	2.156	23.635	155	6,5	2.120	(36)	26.700	1,26
Poljska	2.474	17.190	68	4,0	2.445	(29)	23.000	0,94
Madžarska	556	6.686	36	5,4	562	6	7.540	
Japonska	1.161	18.090	90	5,0	1.129	(32)	12.850	1,14
SZ	14.000	100.000	400	4,0	16.500	2.500	90.000	0,55
Romunija	1.200	12.000	60	5,0	1.400	200	11.150	0,93
Bolgarija	1.600	9.000	40	4,0	1.700	100	11.500	0,67
Kitajska	4.500	30.000	210	7,0	5.000	500	35.000	0,70
ostale dežele	2.000	45.000	360	8,0	2.200	200	48.000	2,10
Svet skupaj	87.180	1.189.741	7.280	6,1	95.404	8.224	11.309.790	1,37

Ugotovitev, da je na svetu bilo lani 95.404 ha hmeljišč in da so se površine pod hmeljem povečale od leta 1980 za 8.224 ha očitno kaže, da je v svetu posajenega preveč hmelja. Skrčiti bi morali površine najmanj za 5.000 ha in to predvsem Amerika, ki je v zadnjih letih povečala hmeljišča za 8.000 ha. Sprejet je bil sklep, da morajo vse članice IHB zmanjšati površine hmeljišč na stanje v letu 1980. Posamezne dežele imajo 80 do 90 ‰ pridelka hmelja prodanega v predprodaji, tako upamo, da normalne letine ne bi delale prevelikih težav. Velik problem pa bo dobra letina, kar bi pomenilo hud padec cen. V Sloveniji imamo nad 90 ‰ pridelanega hmelja namenjenega izvozu prodanega v predprodaji in ker so iz leta v leto večje potrebe po hmelju od strani jugoslovan-skih pivovaren, lahko obnavljamo hmeljišča po sprejetem srednjeročnem programu.

Popoldan je zasedala tehnična komisija, katere predsednik je dr. SRB iz Žatca. Na tej seji smo obravnavali strokovne referate podane na 29. kongresu hmeljarjev v Novem Sadu lansko leto. Ocena referatov je bila zelo dobra.

Največ časa pa smo posvetili izbiri referatov za zasedanje tehnične komisije na 30. kongresu IHB, ki bo letos 8. avgusta v Paperingu v Belgiji. Izbranih je bilo 6 referatov, ki zadevajo najbolj pereče probleme v hmeljarski proizvodnji.

13. marca je bila seja predsedstva, na kateri sta poročala predsednika ekonomske in tehnične komisije. Predano je bilo tudi poročilo o delu znanstvene komisije, ki bo zasedala letos prve dni v avgustu v Hilu (ZR Nemčija). Nadalje smo razpravljali o zasedanju kongresa v Paperingu in o udeležbi na tem kongresu. Ob koncu zasedanja pa je bila sprejeta resolucija in apel na vse članice svetovne hmeljarske organizacije, da površin pod hmeljem ne širijo, ampak da jih zmanjšajo vsaj za 5.000 ha.

Rez hmelja je eno važnejših opravil. Od časa rezi zavisi v veliki meri količina in kakovost pridelka. Posamezne kultiviranje (sorie) obrežemo v točno določenem času. Najbolj skrbni hmeljarji opravljajo rez hmelja ročno.

Z dodatno napeljavo do večjih pridelkov

UVOD

Iz rezultatov poizkusov, ki smo jih v Kmetijstvu Zalec vodili od leta 1973 do 1977, smo ugotovili, da je pridelek hmelja poleg genetskega potenciala sorte tudi v močni odvisnosti od števila trt in s tem v zvezi tudi od števila vodil na ha. Ugotovili smo, da z dodatno napeljavo vodil in trt lahko dosežemo večji pridelek od 124 do 483 kg/ha (Rezultati objavljeni v Hmeljarju 1977). Pridelek hmelja je v krivuljni odvisnosti od števila trt, kar pomeni, da do določenega števila dodatnih vodil in trt pridelek raste, ko pa sta prostor in rastlina preveč obremenjena, pridelki padajo.

UGOTOVITVE

Hmeljarji smo nove ugotovitve hitro osvojili in jih danes v večini primerov uporabljamo v praksi. Ker nekateri pri dodatni napeljavi že pretiravajo in ne upoštevajo načela optimalne izkoriščenosti vegetacijskega prostora in napeljujejo več vodil in trt kot dovoljuje vegetacijski prostor, želimo hmeljar-

je seznaniti in opomniti, da je dodatna napeljava vodil in trt na ha odvisna od več dejavnikov.

Upoštevati moramo:

1. Rastne lastnosti hmelja (habitus). Aurora in savinjski golding več kot Atlas in njemu podobne sorte.
2. Talne pogoje. Slabša so zemljišča, gostejše sadimo, ker je tudi razvoj rastline slabši in tudi hitrejša propadanje rastlin.
3. Kondicijo nasada. Močnejši je rasti potencial, manj vodil in trt napeljujemo dodatno.
4. Zahtevnost sorte glede zaščitnih ukrepov.
5. Ostale dejavnike:
 - višina žičnic. Višja je, manj vodil in trt napeljujemo in obratno,
 - smer sajenja v naših pogojih ni odločilna, v nekaterih lokacijah moramo upoštevati osvetlitev,
 - mikroklima. V zaprtih lokacijah, kjer ni normalnega pretoka zraka in kjer je povečana relativna vlažnost, manj dodatno napeljujemo.

Pri dodatni napeljavi pa moramo zagotoviti enakomerno osvetlitev rastline, to pomeni, da moramo na omrežju (lauferjih) zagotoviti ena-

komen razmak, razmak pri sadikah ni tako pomemben. Razmak na omrežju naj bo (najmanjši).

Sorta	Razdalja sajenja	280×65	240×130	240×85	240×65
SG	razmak na 1. cm	90	104	104	104
AU		86	100	100	100
AT		98	114	114	114

Prednosti dodatne napeljave niso samo v povečanih pridelkih, tudi variacija pridelkov je manjša (vpliv kvalitete dela, vremenski pogoji, vpliv kuštravcev, itd.), ker imamo na razpolago več trt.

V slučaju prevelike bujnosti v razvoju hmeljne rastline (ekstremni pogoji), lahko število trt korigiramo (pinciramo v času vegetacije); tudi to je prednost, povečati pa jih ne moremo.

Prebujno rast rastline v vrhu lahko zmanjšamo s povečano poševno napeljavo vodil, stem tudi dosežemo boljše osvetlitev in razporeditev storžkov.

Ekonomski učinki ukrepa so veliki. Ob upoštevanju povečanih stroškov so ekonomski učinki pri povečanem pridelku npr.:

	Učinek din/ha (N din)
140 kg več/ha	15.040
200 kg več/ha	24.400
300 kg več/ha	42.100
360 kg več/ha	58.500

ZAKLJUČEK

Predlagana tehnologija je skoraj v celoti osvojena. Povečani pridelki in ekonomski učinki potrjujejo pravilnost ukrepov. Predlagana tehnologija je tudi identična z znanstvenim dognanjem v biologiji in nekaterih drugih panogah kmetijstva, kjer se načelo optimalne izkoriščenosti vegetacijskega prostora v praksi tudi izvaja (sadjarstvo, vrtnarstvo). V nekaterih državah proučujejo optimalno izkoriščenost energetskega prostora, kar je lahko identično vegetacijskem prostoru.

Vsak novi tehnološki ukrep ima pravi učinek takrat, če ga uporabljamo dosledno, če ga prilagajamo pogoju in razmeram. Slednje velja še posebej za hmeljarstvo.

Po dogovoru s sodelavci pripravil Edi Omladič

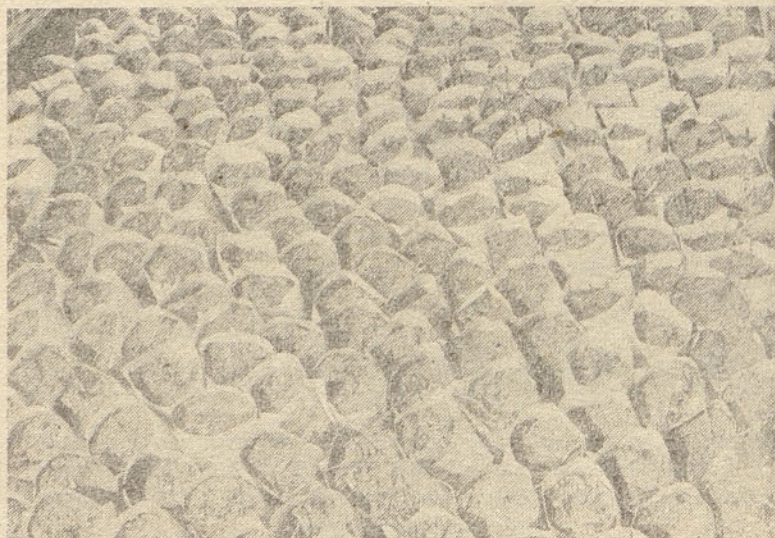
Milan Veronek, kmet. inž.

Učinkovitost avtomatskih obiralnikov obiralnih strojev bruff B in BB je slaba

V času obiranja v letu 1981 smo ugotavljali delovanje avtomatskih obiralnikov obiralnih strojev BRUFF B in BB. Z meritvami pretoka panog smo na različnih strojih in več kultivatorjih skušali ugotoviti in preveriti učinkovitost delovanja avtomatskih obiralnikov, ob enem pa ugotoviti tudi izgubo pridelka, ki steče z neobravnimi panogami in vejicami skozi avtomatski obiralnik med odpadke.

Naloga avtomatskega obiralnika pri obiranju stroju je, ali naj bi vsaj bila, da obere storžke na daljših in krajših odtrganih panogah, storžke, ki so v grozdih na krajših vejicah in loči storžke, če se jih drži več skupaj.

Ocenjujemo, da gre zaradi slabega delovanja avtomatskih obiralnikov veliko najlepšega hmelja v odpadke. Poleg tega so serijski avtomatski obiralniki obiralnih strojev BRUFF ozko grlo in teh-

Za poznejše dosajevanje si lahko del sadik ohranimo v t. i. kontejnerjih, tudi vrečkah.

Prva jeklena žičnica pri nas v pričakovanju obremenitve.

KAKO DOSEŽEMO VEČJE ŠTEVILO VODIL IN TRT NA 1 ha?

Imamo 2 možnosti:

1. Pri obnovi nasadov sadimo na nove razdalje:

Dosedaj	Novo
med vrsto 280 in 240 cm v vrsti 65 in 130 cm	samo 240 cm 85 do 104 cm odvisno od točke 1 do 5
št. sadik/ha 5.490 in 3.200	4.900 do 4.000
št. vodil/ha 5.490 in 6.400	6.700 do 8.300
št. trt/ha 16.470 in 19.200	20.100 do 24.900

2. Z dodatno napeljavo vodil in trt na starih nasadih in tistih, ki so sajeni pod 104 cm v vrsti, dosežemo večje pridelke.

Idealna razdalja sajenja v vrsti je za sorte aurora, savinjski golding in podobne 104 cm in to zato, ker pri tej razdalji lahko pri vsaki sadiki napeljemo dve vodili (ve-

lik V) in vbojemo le en krat. Pri tej razdalji dosežemo 8.000 vodil in 24.000 trt (3 trte na 1 vodilo), za kar smatramo, da je optimalno število.

Pri gostejši saditvi, ki je priporočljiva na slabših zemljiščih in na starih hmeljiščih, to reguliramo z dodatno napeljavo.

Relativno povečanje, ki ga naj upoštevamo, je naslednje:

Sorta	Št. trt/ha dosedaj min.	Nova tehnol.		Max. % dodat. napeljave pri	280×60	240×130	240×85	240×65
		trt/ha	max.					
SG	19.200	22.000	24.000	23.000	46	25	65	25
AU	16.470	23.000	25.000	24.000	51	30	70	30
AT	16.470	20.000	22.000	21.000	34	15	50	15

nično dokaj nezanesljivi. Zaradi pogostih defektov na teh sklopih je potrebno obiralni stroj ustaviti in za čas popravila obiranje prekiniti. Med drugim serijski avtomatski obiralniki tudi nimajo zmogljivosti za pretok večje količine rastlinske mase. Konstrukcijsko so tako zasnovani, da se daljši zalistniki nekaterih kultivatorjev radi navijajo na gredi, kratkih pa sploh ne oberejo. Ne razdvojijo tudi storžkov, ki se držijo v grozdih. Avtomatski obiralnik (tip B) zahteva tudi eno delovno mesto več.

RAZPREDELNICA 1 — KOLIČINA NEOBRANIH STORŽKOV NA PANOGAH IN IZGUBE PRIDELKA V AVTOMATSKEM OBIRALNIKU

Zap. št.	Tip avtomat. obiralnika	Kultivator	Panoge v kg/ha	% (ostanek) storžkov na obranih panogah	Izguba suhega hmelja v kg/ha obir.
1	B se.	sav. golding	88	8,80	1,82
2	B se.	aurora	65	11,95	1,83
3	B se.	atlas	120	11,83	3,35
4	B se.	apolon	174	14,65	6,00
5	BB se.	sav. golding	145	6,62	2,30
6	N (BB)	sav. golding	73	8,72	1,50
7	N (BB)	aurora	36	7,50	0,60
8	N (BB)	apolon	178	11,51	4,80
9	N (BB)	atlas	123	11,84	3,42

B se. — serijski avtomatski obiralnik stroja B
BB se. — serijski avtomatski obiralnik stroja BB
N (BB) — novi avtomatski obiralnik stroja BB

V razpredelnici je prikazana učinkovitost treh tipov avtomatskih obiralnikov po posameznih kultivatorjih, in sicer serijska avtomatska obiralnika stroja B in BB in novi avtomatski obiralnik z dvema paroma obiralnih bobnov na stroju BB.

Podatki o ugotavljanju učinkovitosti avtomatskih obiralnikov kažejo, da je količina (ostanek) neobranih storžkov na panogah, ki gredo skozi avtomatski obiralnik, zelo velika. V skupni rastlinski masi, ki steče skozi avtomatski obiralnik (namerjeno od 36—178 kg/ha), je bilo ugotovljeno od 6,62 do 14,65 % neobranih storžkov. Primerjava po kultivarjih pokaže, da je najneugodnejši apolon, pri katerem ostane neobrano veliko kratkih panog, ki jih serijski avtomatski obiralnik stroja B ne obere. Najmanj ostaja na panogah pri savinjskem gol-

Z ozirom na aktualnost problema in da bi odpravili pomanjkljivosti avtomatskih obiralnikov ter izboljšali njihovo delovanje v smislu večje učinkovitosti in tehnične zanesljivosti, je bilo v praksi na avtomatskih obiralnikih narejeno že nekaj izboljšav. V nekaj primerih so serijske zamenjali z novimi v drugačni zasnovi. Delovanje izboljšanih in novih avtomatov obiralnikov do sedaj natančneje ni bilo preverjeno in ovrednoteno. Rezultati meritev v letu 1981 so prikazani v razpredelnici 1.

dingu. Precej neobranega hmelja je tudi na panogah atlasa, pri aurori pa za spoznanje manj. Novi avtomatski obiralnik na stroju BB ni bistveno učinkovitejši od serijskih.

Izgube hmelja, ki gredo skozi avtomatski obiralnik, so odvisne od učinkovitosti avtomatskega obiralnika in količine pretoka rastlinske mase oziroma od bujnosti rastlin in zmogljivosti obiralnega stroja. Iz podatkov v razpredelnici je razvidno, da znašajo izgube zaradi tega do 6 kg suhega hmelja na uro obiranja. Največ hmelja gre skozi avtomatske obiralnike v nič pri kultivarju apolon, sledi mu atlas, pri aurori in savinjskem goldingu pa so izgube pridelka občutno manjše a še vseeno pomembne. Učinek serijskih avtomatskih obiralnikov Bruff se nekoliko poveča z zvečanjem števila vrtljajev avtomatskega obiralnika, vendar ne bistveno.

Neučinkovitost avtomatskih obiralnikov na strojih BRUFF B in BB nujno terja nove rešitve. Izgube pridelka (najlepšega), ki nastajajo zaradi slabega delovanja avtomatskih obiralnikov so tolikšne (stroji obirajo nad 500 ur v sezoni), da jih ni dopustno zamenjati. Gledano v celoti, je iskanje boljših tehničnih rešitev za obiranje odrganih panog in večje vsekakor finančno opravičeno. Zadovoljivo bi bilo, če bi se masa neobranega hmelja zmanjšala na manj kot dva odstotka. Tako bi se bistveno zmanjšale izgube, ki nastajajo zaradi neučinkovitosti sedanjih avtomatskih obiralnikov Bruff. Seveda ostane da delujejo zanesljivo in ne zahtevajo dodatne delovne sile. V letošnji sezoni bo treba tem problemom posvetiti več pozornosti.

dipl. ing. Janez Hacin

PODORINE V HMELJARSTVU

Pod pojmom zeleno gnojenje ali sideracija razumemo zaoravanje strniščnih ali vmesnih posevkov, pa tudi glavnih posevkov oziroma njihovih ostankov, pri čemer izboljšujemo fizikalne, biološke in druge lastnosti tal ter tako povečujemo njihovo plodnost. Rastline, ki jih sejemo zato, da jih kasneje zaorjemo in s tem obogatimo tla z organsko snovjo, imenujemo podorine ali siderati. Kot podorine sejemo različne vrste križnic, metuljnic in trav ali pa mešanice teh rastlin, ki dajo velik pridelek zelene mase in nam tako nadomeščajo gnojenje s hlevskim gnojem.

Setev podorin kot dodajanje organske snovi tlem, ima več pozitivnih učinkov:

— izboljša strukturo tal — poveča se zmogljivost tal za vodo (v lahkih tleh) in zmogljivost za zrak (v težkih tleh);

— vzdržuje mikrobiološko aktivnost v tleh, kar omogoča boljše gospodarjenje s hranili — talni mikrobi regulirajo dostopnost in kemično naravo hranil v tleh; mikrobi izločki (encimi, rastne snovi, antibiotiki) in snovi, ki se sproščajo pri razpadanju organske snovi (CO₂, organske kisline ipd.) stimulatивно delujejo na rast rastlin in znatno povečajo dostopnost hranil iz mineralnih gnojil;

— izboljša koloidne lastnosti tal in zmanjša izpiranje hranil;

— korenine podorin črpajo težko dostopna hranila iz globljih slojev tal, ta hranila pa so slej ko prej dostopna rastlinam s plitvejšimi koreninami v zgornji plasti zemlje;

— z uspehim posevkom metuljnic pridobimo v zemlji tudi precejšnje količine dušika — v povprečju 100—200 kg/ha na leto.

V hmeljarski tehnologiji velja gnojenje s hlevskim gnojem za redni agrotehnični ukrep. Hmeljišča gnojimo vsako leto z 220 q hlevskega gnoja na ha oziroma vsako drugo leto 400 q na ha.

Na mešanih živinorejsko poljedelskih gospodarstvih je bilo v preteklosti hlevskega gnoja dovolj, tako za njive kot za hmeljišča. V zadnjem času pa, ko se vse več gospodarstev, ki se ukvarjajo z živinorejo, preusmerja v hleve na tekoči gnoj (brez listja), je pomanjkanje hlevskega gnoja v hmeljarski proizvodnji vedno večje, obenem pa je gnoj močno zrasla cena.

Dober pridelek podorin (250—300 q zelene mase pri deteljah in travah, oziroma 400—500 q zelene mase z bolj ali manj enako vsebnostjo hranil kot 200 q/ha hlevskega gnoja).

Organska masa podorine se v eni rastni dobi običajno popolnoma razpade, medtem ko ostane pri gnojenju s hlevskim gnojem vedno nekaj organske snovi nerazgrajene kot t. i. trajni humus; stopnja oziroma hitrost razgradnje je sicer odvisna od narave organske snovi, ki jo zaoravamo in dejavnikov okolja — reakcija tal, temperatura, vlaga.

Podorine so zanimive tudi z ekološkega vidika, saj je cena na enoto površine porabljenega semena podorine, pa najsi gre za najdražjo med njimi, precej nižja od cene hlevskega gnoja; stroški za mineralna gnojila so v končni fazi enaki pri obeh načinih gnojenja z organskimi gnojili.

S podorinami torej uspešno nadomestimo gnojenje s hlevskim gnojem, poleg tega pa imajo še

druge pozitivne učinke in prednosti, tako v tehnološkem, biološkem kot v ekonomskem pogledu.

V hmeljarstvu se podorine glede na agrotehnične ukrepe pri standardni tehnologiji vključujejo na več načinov:

— kot glavni ali kot strniščni posevek v hmeljskem kolobarju t. j. v času premene;

— v proizvodnih nasadih kot vmesni posevek ali pa kot poletni ali prezimni »strniščni« posevek.

PODORINE

V HMELJSKEM KOLOBARJU

Ko jeseni hmelj izorjemo, lahko zemljo preko zime pustimo v surovi brazdi ali prahi, ali pa jo takoj pripravimo za novi posevek. Zimska praha je priporočljiva v nasadih, kjer smo imeli v preteklih letih težave s talnimi boleznimi in škodljivci — talne glive, nematode ipd.

Kot glavni posevek sejemo jeseni ali ozimno žito — pšenica, ječmen, rž, ali pa prezimne krmne rastline, odvisno pač od usmerjenosti — strukture — in potreb gospodarstva. Ozimnemu žitu bodo po spravilu sledili strniščni posevki za prodor, krmne rastline pa bomo preko leta večkrat kosili — (za zeleno krmo, seno ali silažo — jesenski pridelek pa zmulčimo in zorjemo. Od prezimnih krmnih posevkov, ki jih bomo preko leta kosili, so za jesensko setev primerni:

od križnic:

krmna repica — cv. Perko PVH — sejemo v čisti setvi ali v mešanicah s perzijsko deteljo, črno deteljo;

od trav:

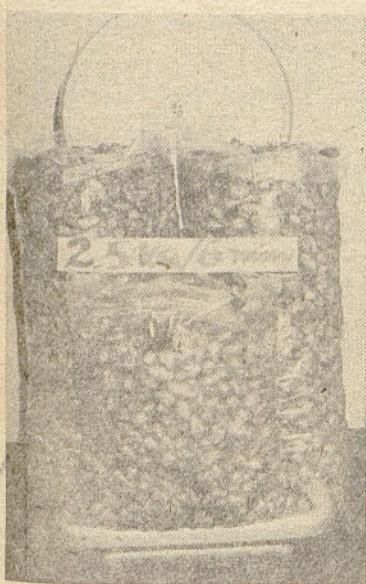
mnogocvetna ljuljka cv. Barmultra, cv. Tetraflorum, cv. Jabeljska — v čisti setvi ali v mešanicah s perzijsko ali črno deteljo — cv. Marino, cv. Perenta.

Če pustimo zemljo v izoranem hmeljišču preko zime neposejano (surova brazda, praha), sejemo spomladi kot glavni posevek krmne rastline iz družin križnic, trav in metuljnic, v čisti setvi ali v različnih mešanicah — križnice + metuljnice, metuljnice + trave.

Tudi fižol, ki ga še vedno sadimo kot glavno kulturo v času premene, pri čemer izkoristimo še hmeljsko žično oporo, lahko kombiniramo z vmesnim posevkom krmnih rastlin oziroma podorin. Poletne krmne posevke sejemo v začetku maja, izbor rastlin pa je dokaj širok:

— sudanski sirek — Sweet Sioux — sejemo v čisti setvi lahko do junija — po ozimnih posevkih. Primeren je za zeleno krmo ali za silažo, najprimernejši čas košnje pa je, ko posevek doseže višino 60—120 cm. Kosimo do višine strnišča 10—20 cm, da omogočimo dobro ponovno rast. Če ga sejemo zgolj za podor, ga pokosimo oziroma zmulčimo v času polnega cvetenja. V primerjavi s koruzo ga odlikujejo močnejši koreninski sistem, manjše zahteve za vodo in visok pridelek zelene mase;

— mnogocvetna ljuljka — Tetraflorum, Jabeljska — je odporna na boleznj in sušo, daje visoke prideleke in ima močno razvit koreninski sistem, ki znatno obogati tla s humusom, zato je odlična predkultura. Sejemo jo v čisti setvi ali v mešanicah z aleksandrijem (Nadaljevanje na 4. strani)

Izgube hmelja so zaradi slabega delovanja avtomatskega obiralnika presenetljivo velike. Vsakih 6 min. se je izgubilo tudi do 2,5 kg svežega hmelja.

(Nadaljevanje s 3. strani)
sko ali perzijsko deteljo. Tako sama kot v mešanicah z deteljami je primerna za pridelovanje visokokvalitetnega sena ali silaže, letno pa daje 4—5 odkosov;
— **krmna repica** — cv. Perko PVH. Sejemo jo v čisti setvi ali v mešanicah z aleksandrijsko in perzijsko deteljo. Med letom jo kosimo z zeleno krmo ali silažo,

jesenski pridelek pa zmulčimo in zorjemo. Na leto daje 2—3 košnje — pri jesenski setvi še eno košnjo zgodaj spomladi. Krmna repica ima globok koreninski sistem, zato zelo dobrodejno vpliva na strukturo tal in uspešno izkorišča hranila iz globljih slojev tal;
— **oljna redkvica** — cv. Rauola je zaradi visoke vsebnosti suro-

vih vlaken in slabega mehčanja za krmo manj primerna, odlična pa je za podor, saj daje poleg velikega pridelka zelinja tudi precej podzemne organske mase. Kosimo oziroma mulčimo jo v polnem cvetu ali v začetni fazi formiranja semena.
Obe križnici sta zaradi hitre rasti zelo uspešni v borbi s pleveli.

Vmesnih posevkov ne gnojimo posebej, saj od njih želimo le dobro pokrovnost, ne pa bujne rasti. Po potrebi nekoliko zvišamo odmerke gnojil za hmelj.

PODORINE KOT STRNIŠČNI POSEVEK

Kot strniščni posevek v pravem pomenu besede sejemo podorine v času premene za ozimnimi žiti. V proizvodnih hmeljnih nasadih pa jih dejansko sejemo še kot vmesni posevek pred obiranjem — v prvi polovici julija ali pa ko je jesenski ali prezimni dosevek po obiranju hmelja — konec avgusta — začetek septembra. Pri julijski setvi se posevek do obiranja že primerno razraste in rastlinski pokrov je lahko zelo dobrodošel pri obiranju, posebno v deževnem vremenu.

Kot strniščne posevke lahko sejemo vse prej omenjene krmne rastline oziroma njihove mešanice, pri čemer dobimo pri zgodnji setvi (konec julija — konec avgusta) prezimnih križnic in mnogocvetne ljuljke dva odkosa — prvega jeseni konec oktobra za krmo, drugega spomladi, konec aprila za podor. Pri pozni setvi — v začetku septembra, pa dobimo len en odkos spomladi, t. j. konec aprila, vendar je pridelek obilnejši.

Pri izbiri strniščnega posevka je vsekakor eden od odločilnih kriterijev pridelek podorine.

TABELA 1 — AGROTEHNIKA IN PRIDELEK SPOMLADANSKIH IN PREZIMNIH KRMNIH POSEVKOV V HMELJSKEM KOLOBARJU

Posevek	Kg semena na ha	Setev	Gnojenje kg/ha N P ₂ O ₅ K ₂ O			Pridelek zelinja g/ha
Sweet sioux	25	maja	100—140	80—120	120—140	650—950/košnjo
			+ 50 kg po vsakem odkosu			750—1.000 v polnem cvetu
Krmna repica Perko PVH	10—15	maja sept.	120	150	150	500—600/košnjo
			+ 40 kg N po vsakem odkosu			
Mnogocvetna ljuljka	40—50	maja sept.	250	60—80	80—100	400—650/košnjo
			+ 60 kg N po vsakem odkosu			
Perzijska detelja	20—25	maja	50	70—100	100—140	400—600/košnjo
Aleksandrij. detelja	20—25	maja	50	70—100	100—140	400—600/košnjo
Mnogocvetna ljuljka + perzijska detelja	15+20	maja sept.	100—150	70—100	100—140	400—700/košnjo
			+ 40 kg N po vsakem odkosu			
Mnogocvetna ljuljka + črna detelja	15+20	sept.	+ 40 kg N po vsakem odkosu			400—700/košnjo

Poleg naštetih rastlin, ki so v zadnjem času najbolj perspektivne in jih največ preizkušajo, lahko kot glavni posevek v času premene sejemo še različne druge travno-deteljne mešanice, detelje, lupino, facelijo.

PODORINE KOT VMESNI POSEVEK

Setev podorin kot vmesnega posevka — t. j. medvrstni prostor v hmeljišču predstavlja nekakšno kombinacijo — »agrotehnični kompromis« med čisto obdelavo in negovano ledino (zatravljen nasad brez obdelave). Ko se odločimo za tak način oskrbe nasada, hmelj že kmalu po napeljavi — maja — plitvo prisujemo, v medvrstni prostor pa posejemo podorino. To so lahko različne krmne rastline oziroma njihove mešanice, ki jih sicer sejemo kot strniščni posevek za žiti. Hmeljišča med letom ne obdelujemo, vmesni posevek pa navadno dvakrat (julija in avgusta) po potrebi pa večkrat mulčimo. Vmesni posevki namreč konkurirajo hmelju pri vodi in hranilih, zato je mulčenje nujen agrotehnični ukrep.

Pokošeno zeleno maso pustimo v hmeljišču kot zastirko (mulch). Zastirka preprečuje pretirano izhlapevanje vlage iz tal in tvorbo skorje na površini zemlje. Olajšano je tudi varstvo hmelja, saj lahko zaradi manjšega ugrezanja koles strojev škropimo tudi takoj po dežju, gaženje pa bistveno ne prizadene posevka in si povožene rastline kmalu spet opomorejo. Po obiranju hmelja se vmesni posevek bujno razraste in do jeseni (oktobra) ustvari še dovolj organske mase za podor. Kot vmesni posevek so najbolj primerne različne vrste križnic — krmna repica Perko, krmna ogrščica Petranova, oljna redkev Rauola. Te rastline hitro rastejo in v ugodnih rastnih razmerah že v 14 dneh po setvi popolnoma prekrijejo površino, uspešno tekmujejo s pleveli in zmanjšujejo izgube talne vlage — evaporacijo.

Od krmnih mešanic lahko kot vmesni posevek sejemo jaro grašico z ovsom, jaro grašico z ječmenom, krmni grah z ovsom in jaro grašico. Za vmesni posevek sejemo nekoliko več (do 50 %) semena na ha kot za strniščni posevek.

TABELA 3a — AGROTEHNIKA IN PRIDELEK STRNIŠČNIH DOSEVKOV

Dosevek	Kg semena/ha	Setev	Spravilo — podor	Pridelek zelinja q/ha
Aleksandrijska detelja	30	julija	konec oktobra	250—300
Perzijska detelja	25	julija	konec oktobra	250—300
Jara grašica + oves	60+75	julija	konec oktobra	200—350
Krmni grah + koruza	70+25	julija	konec oktobra	400—650
Oljna redkvica Rauola	20	julija konec avgusta	konec oktobra	550—850
			konec oktobra	400—550
Krmna ogrščica Petranova	15	julija	konec oktobra	350—500
Krmni ohrovt zeleni angeliter	10	julija	konec oktobra	300—450

Metuljnice ob setvi pognojimo s 25 kg N/ha, v mešanicah do 50 kg N/ha, križnice in trave pa s 100 kg N/ha.

Pri jesenskem zaoravanju podorin dodatno ne gnojimo z dušikom.

kom, ampak dodamo obrok dušika, ki je potreben za razgradnjo organske snovi v tleh zgodaj spomladi ali pri prvem dognojevanju hmelja.

TABELA 3b — AGROTEHNIKA IN PRIDELEK PREZIMNIH DOSEVKOV

Dosevek	Kg semena na ha	Setev	Spravilo	Pridelek zelinja q/ha
Mnogocvetna ljuljka	40	julija	konec oktobra	200—350
		septembra	+ konec aprila	200—250
			konec aprila	450—500
Mnogocvetna ljuljka + perzijska detelja	15+20	kot zgoraj		
Krmna ogrščica	10—15	julija	konec oktobra	350—450
		konec avgusta	konec oktobra	250—300
		septembra	+ konec aprila	200—250
			konec aprila	400—550
Krmna repica Perko	10	julija	konec oktobra	350—650
			+ konec aprila	250—350
		konec avgusta	konec oktobra	400—550
			+ druga pol. aprila	250—400
		septembra	konec aprila	400—700
Ozimna grašica + rž	50+50	septembra	konec aprila	450—550

Metuljnice v mešanicah ob setvi pognojimo s 50 kg N/ha, križnice in trave s 100 kg N/ha, tiste

ki so dobro prezimile pa spomladi z dodatnimi 100 kg N/ha.

TABELA 2 — AGROTEHNIKA IN PRIDELEK VMESNIH POSEVKOV

Posevek	Kg semena/ha	Setev	Pridelek zelinja q/ha
Krmna repica Perko	15—20	maja	400—600
Oljna redkvica Rauola	20—25	maja	500—800
Krmna ogrščica Petranova	15—20	maja	300—500
Jara grašica + oves	80+60	maja	200—300
Jara grašica + ječmen	70+90	maja	250—300
Krmni grah + jara grašica + oves	35+90+25	maja	250—300